

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Komuna e Drenasit
Opština Drenas-Municipality of Drenas
Kuvendi Komunal
Skupština Opštine-Municipal Assembly

02 Br400/01-15705 Dat.: 30/04/2026

Na osnovu člana 11, 12 i 40 Zakona o lokalnoj samoupravi br. 03/L-040, člana 34 Statuta Opštine Drenas, Zakona o zaštiti životne sredine na Kosovu br. 03/L-025, Dopisa Ministarstva životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture za ocenu zakonitosti akta br. 33-2/26 od dana 21.01.2026, kao i Akta o oceni zakonitosti Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja br. 963-2/26 od dana 24.03.2026, Skupština Opštine Drenas je na sednici održanoj dana 30.04.2026 usvojila ovu:

ODLUKU

O usvajanju Lokalnog akcionog plana za životnu sredinu 2026-2030

Član 1

Usvaja se odluka o usvajanju Lokalnog akcionog plana za životnu sredinu 2026-2030 koja u postupku ponovnog razmatranja i ponovnog odlučivanja, nakon otklanjanja nedostataka evidentiranih od strane Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja br. 963-2/26 od dana 24.03.2026, usvaja Lokalni akcioni plan za životnu sredinu 2026-2030.

Član 2

Stupanjem na snagu ove odluke, stavlja se van snage odluka 02 br. 400/01-7661 od dana 27.02.2026 o usvajanju Lokalnog akcionog plana za životnu sredinu 2025-2029.

Član 3

Za sprovođenje ove Odluke odgovorni su Skupština Opštine, Kancelarija Predsednika i odgovarajuće Direkcije.

Član 4

Ova odluka stupa na snagu 30 (trideset) dana od dana registracije i ocene zakonitosti od strane MAIS-a, kao i 7 dana od objavljivanja na zvaničnoj internet stranici Opštine.

Predsedavajući Skupštine Opštine
Burim Bujupi

Odluka se dostavlja:

- Kancelariji Predsednika;
- Nadležnoj Direkciji;
- Kancelariji Skupštine;
- Arhivu

OBRASLOŽENJE

Opština Drenas je u skladu sa važećim zakonodavstvom koje uređuje ovu oblast započela procedure za izradu Lokalnog akcionog plana za životnu sredinu 2026-2030, kao posledica kojeg procesa je i usvajanje istog, pri čemu imajući u vidu ovo Predsednik Opštine putem ovog predloga odluke predlaže Skupštini Opštine da, uzimajući u obzir važeće zakonodavstvo i potrebu za planskim i strateškim dokumentom koji ima za cilj adresiranje i rešavanje problema životne sredine na lokalnom nivou, izglasa ovaj predlog odluke.

Jedan ovakav predlog odluke dolazi prvenstveno na osnovu dopisa Ministarstva životne sredine, prostornog planiranja i infrastrukture za ocenu zakonitosti akta br. 33-2/26 od dana 21.01.2026, koji između ostalog naglašava da Opština Drenas treba još jednom da izvrši preispitivanje zakonitosti akta, pošto predmetni dokument nije prethodno usvojen odlukom Skupštine opštine, kao i da je isti imao nedostatke i u pogledu sadržaja, koji su već otklonjeni, te se predmetni akt putem ovog predloga odluke podnosi Skupštini opštine na usvajanje.

Takođe, isto Ministarstvo je i Dopisom od dana 24.03.2026 br. 963-2/26 ponovo iznelo svoje nalaze u kojima su predstavljeni određeni nedostaci koje treba razmotriti i otkloniti iz predmetnog akta od strane naše institucije. Isti nedostaci su ocenjeni i od strane Direkcije za urbano planiranje i zaštitu životne sredine i nakon evidentiranja i dopune istih, putem ovog predloga odluke Lokalni akcioni plan za životnu sredinu 2026-2030 podnosi se Skupštini na usvajanje.

Republika Kosovo
Općina Drena (Glogovac)
Skupština opštine

02 Br. 400/01 - 15705 datum 30/04/2026

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

April 2026.

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

Sadržaj:

1. GOVOR PREDSEDNIKA OPŠTINE	5
2. ODLUKA O NACRTU PRESKOKA	7
3. INDEKS SKRAĆENICA.....	9
4. INDEKS TABELA	11
5. INDEKS KARATA I SLIKA.....	11
6. UVOD	11
6.1 Usklađenost s nacionalnim strateškim dokumentima	11
7. PRAVNI OSNOV ZA NACRT LOKALNOG AKCIJSKOG PLANA ZA ZAŠTITU SREDINA	13
7.1 Glavni zakoni.....	14
7.2 Strateški dokumenti i politike centralnog nivoa.....	14
7.3 Međunarodne konvencije i direktive.....	14
8. SVRHA I CILJEVI LAPŽS - a	15
8.1 Strateški ciljevi	15
8.2 Pozitivni efekti rješavanja ekoloških problema.....	16
9. PROCES I METODOLOGIJA NACRTNOG SKOK-A.....	16
9.1 Prikupljanje i analiza podataka	16
9.2 Inspekcije i procjene na licu mjesta	17
9.3 Korišćenje analitičkog modela DPSIR	17
9.4 Konsultacije sa zainteresovanim stranama i javna debata.....	19
9.5 Validacija i određivanje prioriteta	19
10. PROCES IZRADE LAPŽS-a 2026-2030, RADIONICE I JAVNA RASPRAVA ..	19
10.1 Početak procesa i radni tim.....	19
10.2 Tehničke radionice	19
10.3 Javne konsultacije i transparentnost.....	20
10.4 Javna rasprava od 14.11.2025.....	20
10.5 Integracija javnih zahtjeva.....	20
11. AKTERI I ODGOVORNOSTI LAPŽS -a.....	21
11.1 OPŠTINSKI tim za izradu LAPŽS-a	21
11.2 Uloge OPŠTINSKIH direkcija i institucija	21
11.3 Ostali zainteresovani subjekti	22
12. IDENTIFIKACIJA PROBLEMA (Ključni elementi sredina)	22

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

12.1 Zemljište	22
12.2 Voda (zagađenje površinskih i podzemnih voda).....	24
12.3 Zrak	27
12.4 Priroda i biodiverzitet.....	30
12.4.1 Stanje prema Nacionalnom izvještaju	30
12.4.2 Šumska područja i vrste.....	30
12.4.3 Pritisci i prijetnje	30
12.4.4 Predviđene mjere.....	31
12.5 Društveno i ekonomsko okruženje.....	31
12.6 Turizam.....	31
12.6.1 Turistički potencijal.....	33
12.6.2 Ekološke barijere.....	33
12.6.3 Vizija za 2026–2030.....	33
12.7 Buka (akustično zagađenje).....	33
12.7.1 Analiza nivoa buke	33
12.7.2 Glavni izvori akustičnog zagađenja	34
12.7.3 Uticaj na zdravlje građana	34
12.7.4 Strateške mjere 2026–2030	34
12.8 Upravljanje komunalnim otpadom.....	35
12.8.1 Generisanje i prikupljanje	35
12.8.2 Ilegalne deponije (žarišta).....	35
12.8.3 Prelazak na cirkularnu ekonomiju	35
12.8.4 Ciljevi za period 2026–2030	36
12.9 Urbano planiranje, javno ozelenjavanje i rekreacijske površine	36
12.9.1 Izazovi urbanog razvoja.....	36
12.9.2 Javno ozelenjavanje i standardi.....	37
12.9.3 Rekreacijske i sportske površine	37
12.9.4 Vizija za 2026–2030.....	37
12.10 Zaštita poljoprivrednog zemljišta, šuma i razvoj turizma	38
12.10.1 Zaštita poljoprivrednog zemljišta	38
Očuvanje šuma i biodiverziteta	38
12.10.3 Razvoj ruralnog i kulturnog turizma	38
Zaštita biodiverziteta (posebne mjere).....	39
12.1.2 Zaštita od buke (Temničke mjere)	39

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

13. SWOT ANALIZA (SNAGE, SLABOSTI, PRILIKE I PRIJETNJE)	39
14. AKCIONI PLAN, PRIORITETI I AKTIVNOSTI 2026–2030.....	42
14.1 KRATKOROČNI PRIORITETI (2026–2028).....	42
14.2 SREDNJOROČNI PRIORITETI (2026–2030).....	43
14.3 DUGOROČNI PRIORITETI (DO 10 GODINA / 2035.).....	44
15. PLAN AKTIVNOSTI I AKCIJA APTR 2026-2030.....	45
15.1 Pregled troškova za prioritetne projekte (2026–2030).....	45
Strategija finansiranja	46
16. PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE	47
16.1 Svrha monitoringa.....	47
16.2 Mehanizmi praćenja	47
Pokazatelji učinka (KPI)	47
16.4 Proces izvještavanja	48
16.5 Uloga Komisije i Stručnjaka.....	48
17. ZAKLJUČCI I PREPORUKE.....	48
17.1 Glavni zaključci	49
17.2 Preporuke za implementaciju.....	49
PRILOG 1: RJEŠAVANJE KOMENTARA MINISTARSTVA	50
PRILOG 2: Dokazi iz javne rasprave	51

1. GOVOR PREDSEDNIKA OPŠTINE

Poštovani građani Opštine Glogovac, dragi čitaoci!

Opština Glogovac (Drenas) danas predstavlja Lokalni akcioni plan za zaštitu životne sredine (LAPŽS), planski i strateški dokument koji ima za cilj rješavanje ekoloških problema na lokalnom nivou.

Na osnovu trenutne situacije u oblasti zaštite sredina, ovaj plan definiše prioritete zaštite sredina za petogodišnji period (2026–2030).

Sušтина ovog plana je identifikacija i pružanje rješenja za prioritete ekološke probleme na teritoriji opštine Glogovac (Drenas), s ciljem njihovog najefikasnijeg upravljanja. LAPŽS također ima za cilj da ekološka pitanja stavi na dnevni red odgovornih institucija i da kontinuirano uključuje javno mnjenje.

Glavni ciljevi plana uključuju: procjenu postojećeg stanja sredina i utjecaja razvojnih sektora; identificiranje i definiranje glavnih okolišnih problema na području opštine; postavljanje prioriteta koji će se rješavati tokom petogodišnjeg perioda; te planiranje rokova, aktivnosti i projekata koji će se poduzeti za njihovu implementaciju.

Vizija LAPŽS-a je grad Glogovac sa čistom okolinom, održivim ekonomskim razvojem sa naglaskom na poljoprivredu, kao i promocijom kulturne baštine i lokalnog turizma. Ova vizija je u potpunosti u skladu sa strateškim dokumentima opštine Glogovac, posebno sa Planom razvoja opštine 2020–2027+.

Prilikom izrade ovog dokumenta, uzeti su u obzir i principi i ciljevi Strategije zaštite životne sredine na Kosovu, koju je razvilo Ministarstvo zaštite životne sredine i prostornog planiranja, u skladu sa Zakonom o zaštiti životne sredine, kao i u skladu sa zahtjevima Direktive o procjeni uticaja na životnu sredinu 2011/92/EU, izmijenjene i dopunjene Direktivom 2014/52/EU.

Prioriteti zaštite sredina u opštini Glogovac (Drenas) uključuju: održivo upravljanje vodnim resursima i poboljšanje kvalitete površinskih voda; osiguranje visokokvalitetne vode za piće; zaštitu od poplava i buri; zaštitu šuma od neselektivne sječe i paljenja; jačanje pravne i institucionalne osnove za upravljanje zagađenjem zraka; smanjenje buke; zaštitu poljoprivrednog zemljišta od nekontrolirane gradnje i erozije; rekultivaciju degradiranog zemljišta; i poboljšanje sistema prikupljanja i upravljanja otpadom.

Posebna važnost se pridaje eliminaciji ilegalnih deponija, promociji odvajanja i recikliranja otpada, povećanju broja zaštićenih područja i promociji njihovih prirodnih

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

vrijednosti. Također, sprječavanje radnji koje štete prirodi i biodiverzitetu ključni je dio ovog plana, uz naglasak na važnost očuvanja šuma i rijetkih biljnih i životinjskih vrsta. Razvojem efikasnih politika za zaštitu prirode i proširenjem površina zaštićenih područja, ispunjavamo svoju obavezu da budućim generacijama pružimo priliku da uživaju u rijetkim prirodnim vrijednostima opštine Glogovac (Drenas).

U ime građana opštine Glogovac (Drenas), izražavam zahvalnost svima koji su doprinijeli izradi Lokalnog plana akcije za zaštitu sredina 2026–2030: opštinskoj komisiji, savjetodavnom timu zajednice i timu za tehničku podršku. Pozivam vas da ovaj strateški dokument o zaštiti sredina smatrate zajedničkom vrijednošću koja će direktno utjecati na povećanje kvalitete života svih naših građana.

S poštovanjem,

Predsjednika opštine Glogovac

Ramiz LLADROVCI

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

2. ODLUKA O NACRTU PRESKOKA

OPŠTINSKI TIM ZA IZRADU LOKALNOG AKCIONOG PLANA ZA ŽIVOTNU SREDINA (LAPŽS)

Za izradu Lokalnog akcionog plana za životnu sredina (LAPŽS) 2026–2030 za opštinu Glogovac, sastav tima je određen odlukom br. 400/01-45313 od 15.10.2025.

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Komuna e Glogocit

01-Nr. 400/01-45313 dt. 15/10/2025

Në vështrim të Nenit 24 Ligjit 03/L-025 Për Mbrojtjen e Mjedisit, Ligji nr. 08/L-025 Për Mbrojtjen e Ajrit nga Ndotja, Nenit 13 dhe 58 të Ligjit Nr.03/L- 040 për Vetëqeverisjen Lokale, Nenit 4 paragrafi 2 të Ndryshim Plotësimi të Statutit të Komunës Nr.12-030-19523 të datës 06.04.2018, Nenit 49 të Ligjit Nr.05/L-031 për Procedurën e Përgjithshme Administrative, Kryetari i Komunës nxjerr këtë:

VENDIM

Për themelimin e Ekspertizës Komunal për Hartimin e Planit Lokal të Veprimt në Mjedis dhe Hartimin e Planit Lokal për Strategjinë e Cilësisë së Ajrit për periudhën e zbatimit 2025-2029.

1. Anëtarët e Ekspertizës Komunal për Hartimin e Planit Lokal të Veprimt në Mjedis dhe Hartimin e Planit Lokal për Strategjinë e Cilësisë së Ajrit për periudhën e zbatimit 2025-2029 janë:

1. Petrit Gashi, (koordinator),
2. Shaban Dobra, (anëtar),
3. Besart Bajrami, (anëtar),
4. Shkendije Thaqi, (anëtar),
5. Afrim Prokshi, (anëtar),
6. Liridona Durmishi, (anëtar),
7. Marigona Gllareva, (anëtar),
8. Armend Cakliqi, (anëtar),
9. Arberie Gllareva, (anëtar),

2. Ekspertiza Komunal për Hartimin e Planit Lokal të Veprimt në Mjedis (PLVM) dhe Hartimin e Planit Lokal për Strategjinë e Cilësisë së Ajrit (PLSCA) ka këto përgjegjësi:

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

- o të sigurojnë të dhënat nga departamenti përkatës,
- o të marrin pjesë në takime të rregullta konsultative dhe të japin kontributin e tyre profesional për Hartimin e Planit Lokal të Veprimit në Mjedis(PLVM) dhe Planit Lokal për Strategjinë e Cilësisë së Ajrit (PLSCA),
- o të informojnë vendimarrësit për procesin e Hartimin e Planit Lokal të Veprimit në Mjedis(PLVM) dhe Planit Lokal për Strategjinë e Cilësisë së Ajrit (PLSCA),
- o të marrin pjesë dhe të kontribuojnë në debatin publik me qytetarë në prezantimin e draftit të Hartimin e Planit Lokal të Veprimit në Mjedis(PLVM) dhe Planit Lokal për Strategjinë e Cilësisë së Ajrit (PLSCA).

Ekipi Komunal për Hartimin e Planit Lokal të Veprimit në Mjedis dhe Hartimin e Planit Lokal për Strategjinë e Cilësisë së Ajrit, punën e tyre duhet t'a kryejnë me përkushtim dhe profesionalizëm të lartë.

Vendimi hynë në fuqi në ditën e nënshkrimit nga ana e Kryetarit të Komunës:

Vendimi i'u dërgohet:

- o Zyrës së Kryetarit;
- o Zyrës së Personelit;
- o Ekipit Komunal për Hartimin e Planit Lokal të Veprimit në Mjedis dhe Hartimi i Planit Lokal për Strategjinë e Cilësisë së Ajrit;
- o Arkivit të Komunës së Drenasit;

Kryetari i Komunës:

Ramiz Lladrovci

3. INDEKS SKRAĆENICA

AMF	Ambulanta porodične medicine
KEPA	Agencija za zaštitu životne sredine Kosova
KPA	Agencija za šume Kosova
KAS	Agencija za statistiku Kosova
EU	Evropska unija
DBDR	Direktorat za poljoprivredu i ruralni razvoj
DI	Direkcija inspektorata
DIL	Direktorat za lokalnu infrastrukturu
DPUMM	Direktorat za urbano planiranje i zaštitu sredina
DSHPE	Direktorat za javne usluge i hitne slučajeve
GIZ	Njemačka organizacija za otvoreno društvo
GZK-	a Kosova
IIMK	Hidrometeorološki zavod Kosova
IKMN	Institut za zaštitu prirode Kosova
IKSIHKP	Nacionalni institut za javno zdravlje Kosova
Institut za zaštitu spomenika Kosova	IMMK
Primarna zdravstvena zaštita	
Regionalno preduzeće za vodosnabdijevanje	KRU
MLGA	Ministarstvo lokalne samouprave
Ministarstvo kulture, omladine i sporta	MKOS-a
Ministarstvo zaštite sredina i prostornog planiranja	
Ministarstvo javnih službi	MPS-a
Ministarstvo ekonomskog razvoja	MED-a
SZO	Svjetska zdravstvena organizacija
NVO	Nevladina organizacija
KPVM	Plan akcije za zaštitu sredina na Kosovu
akcioni plan za biodiverzitet	PLVB-a
Lokalni plan djelovanja za zaštitu sredina (LAPŽS)	

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

OPŠTINSKI razvojni plan MDP-a

Glavni centar QKMF-a za porodičnu medicinu

UNDP Program Ujedinjenih nacija za razvoj

Procjena utjecaja na okoliš (EIA)

Strateška procjena utjecaja na okoliš (SEA)

BPK BPK (od engleskog biohemijskog Kiseonik Potražnja

KBO Biohemijska potrošnja kisika

4. INDEKS TABELA

TABELA 1. KVALITET VODE rijeke Sitnice	24
TABELA 2. KVALITET vazduha u	27
TABELA 3. SAŽETA tabela – broj stanovnika opštine Glogovac po mjestu prebivališta (2024.)	31
TABELA 4. Kratkoročni prioriteti	42
TABELA 5. Srednjoročni	43
TABELA 6. Dugoročni prioriteti	44
TABELA 7. PREGLED TROŠKOVA za prioritetne projekte	45

5. INDEKS KARATA I SLIKA

Mapa 1 : Geografski položaj Glogovca 12	13
.....	
.....	
Slika 1. Kvalitet vode rijeke Sitnice	25

6. UVOD

Lokalni akcioni plan za zaštitu sredina (LAPŽS) 2026–2030 za opštinu Glogovac (Glogovac) predstavlja glavni strateški i planski dokument za rješavanje ekoloških izazova na lokalnom nivou. Ovaj plan je izrađen kao neophodan odgovor na potrebu za uravnoteženjem dinamičnog ekonomskog i industrijskog razvoja opštine sa zaštitom javnog zdravlja i očuvanjem prirodnih resursa.

Lokalni akcioni plan za zaštitu životne sredine (LAPŽS) 2026–2030 je izrađen u potpunosti u skladu sa pravnim i strateškim okvirom Republike Kosovo u oblasti zaštite životne sredine.

6.1 Usklađenost s nacionalnim strateškim dokumentima

Ovaj plan je usklađen s ključnim nacionalnim strateškim dokumentima, uključujući:

- Nacionalni akcioni plan za zaštitu sredina (LAPŽS)
- Strategija zaštite sredina
- Strategija upravljanja otpadom

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

- Strategija za kvalitet zraka
- Relevantni sektorski i pravni dokumenti na snazi

Kohherentnost je osigurana direktnom vezom između ciljeva i mjera LAPŽS-a s nacionalnim prioritetima, kako slijedi:

Ciljevi LAPŽS-a	Nacionalni dokument	Relevantni nacionalni cilj	USKLAĐENOST
Poboljšanje kvalitete zraka	PKVM / Zračna strategija	Smanjenje zagađenja zraka i emisija	Završeno
Održivo upravljanje otpadom	Strategija za upravljanje otpadom	Smanjenje otpada na deponijama ilegalno i sve veće recikliranje	Završeno
Zaštita od vode	LAPŽS	Poboljšanje kvaliteta površinskih i podzemnih voda	Završeno
Zaštita zemljišta i biodiverziteta	Strategija zaštite sredina	Očuvanje ekosistema i biodiverziteta	Završeno

Kroz ovaj pristup, LAPŽS 2026–2030 direktno doprinosi implementaciji nacionalnih politika i osigurava koherentnost između lokalnog i centralnog nivoa.

Ova harmonizacija također omogućava lakši pristup izvorima finansiranja sa centralnog nivoa i od međunarodnih donatora, povećavajući izvodljivost planiranih mjera.

Mapa 1: Geografski položaj Glogovca

7. PRAVNI OSNOV ZA NACRT LOKALNOG AKCIJSKOG PLANA ZA ZAŠTITU SREDINA

Izrada Lokalnog akcionog plana za zaštitu sredina (LAPŽS) 2026–2030 zasniva se na pravnom okviru Republike Kosovo, koji definiše nadležnosti i obaveze opština za zaštitu sredina i održivi razvoj. Ovaj dokument je izrađen u skladu sa hijerarhijom prostornih i ekoloških planova na nacionalnom i lokalnom nivou.

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

7.1 Glavni zakoni

Glavna pravna osnova za ovaj plan zasniva se na:

- **Zakon br. 03/L-025 o zaštiti životne sredine:** Ovo je osnovni zakon koji reguliše zaštitu životne sredine na Kosovu.
  - **Član 24.** ovog zakona posebno obavezuje opštine da usvoje Lokalne akcione planove za zaštitu sredina (LAPŽS) ili programe zaštite sredina, u skladu s Nacionalnim planom (NEP) i specifičnim lokalnim potrebama.
  - **Član 5.** propisuje da su opštine odgovorne za pripremu planova zaštite sredina na svojoj teritoriji u saradnji s Ministarstvom (MMPHI).
- **Zakon br. 03/L-040 o lokalnoj samoupravi:** Ovaj zakon daje opštini puna i proširena ovlaštenja u oblasti lokalne zaštite sredina, upravljanja otpadom i vodosnabdijevanja.
- **Zakon br. 08/L-181 o procjeni utjecaja na okoliš (EIA):** Ovaj zakon je od vitalnog značaja za opštinu Glogovac zbog njene značajne industrijske aktivnosti. Njime se osigurava da svaki novi projekt ili industrijsko proširenje podliježe procesu procjene prije izdavanja ekološke saglasnosti.
- **Zakon br. 08/L-145 o integrisanom sprečavanju i kontroli zagađenja:** Ovaj zakon reguliše emisije u vazduh, vodu i zemljište iz velikih industrijskih postrojenja, služeći kao osnova za praćenje integrisanih ekoloških dozvola za ekonomske operatere u Glogovcu.

7.2 Strateški dokumenti i politike centralnog nivoa

- **Strategija (2024-2035) za integrisano upravljanje otpadom na Kosovu i Akcioni plan (2024-2026).**

Ovo je najnoviji referentni dokument koji se fokusira na prelazak na **cirkularnu ekonomiju**, recikliranje i odvajanje otpada na izvoru.

7.3 Međunarodne konvencije i direktive

S ciljem približavanja standardima Evropske unije, ovaj plan uzima u obzir zahtjeve:

- **Direktiva 2008/50/EZ** o kvaliteti ambijentalnog zraka.
- **Direktiva 2011/92/EU (izmijenjena i dopunjena Direktivom 2014/52/EU)** o procjeni utjecaja na okoliš.

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

- **Zelena agenda Agenda)** za Zapadni Balkan, koja ima za cilj dekarbonizaciju i zaštitu prirodnih resursa do 2050. godine.

Zaključno, ovaj pravni okvir osigurava da LAPŽS 2026–2030 bude legitiman, provediv i obavezujući dokument za sva izvršna tijela Opštine Glogovac u narednih pet godina.

8. SVRHA I CILJEVI LAPŽS - a

Glavni cilj Lokalnog akcionog plana za zaštitu sredina (LAPŽS) je stvaranje čistog, zdravog i održivog sredina za sve građane opštine Glogovac. Ovaj plan služi kao strateška platforma koja uspostavlja ravnotežu između brzog industrijskog i urbanog razvoja i hitne potrebe za zaštitom prirodnih resursa za period 2026–2030.

8.1 Strateški ciljevi

Da bi se ostvarila vizija "Zelene drenaže", definirano je šest glavnih ciljeva:

1. **Poboljšanje kvaliteta zraka:** Smanjenje emisija PM10, PM2.5 i SO₂ čestica strogom industrijskom kontrolom (feronikl), modernizacijom prometa i prelaskom s grijanja na ugalj na alternativne izvore.
2. **Održivo upravljanje vodama:** Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV), zaštita obala rijeka Sitnica i Drenica od zagađenja i osiguranje snabdijevanja kvalitetnom pitkom vodom.
3. **Zaštita zemljišta i urbano planiranje:** Sprečavanje degradacije poljoprivrednog zemljišta nekontrolisanom gradnjom, rekultivacija zemljišta oštećenog rudarskim aktivnostima i potpuno uklanjanje ilegalnih deponija.
4. **Cirkularna ekonomija i upravljanje otpadom:** Prelazak sa jednostavnog sakupljanja na recikliranje, odvajanje izvora i kompostiranje, implementacija novog okvira kružne ekonomije.
5. **Očuvanje biodiverziteta :** Zaštita rijetkih biljnih i životinjskih vrsta, pošumljavanje golih područja i stvaranje novih rekreacijskih područja i zelenih pojaseva.
6. **Smanjenje buke i prilagođavanje klimi:** Minimiziranje gradske i industrijske buke i provođenje adaptivnih mjera protiv poplava i suša.

8.2 Pozitivni efekti rješavanja ekoloških problema

Uspješna implementacija ovog plana i rješavanje utvrđenih problema donijet će niz pozitivnih lančanih efekata, koji će transformirati opštinu:

- **Za javno zdravlje:** Smanjenje zagađenja zraka (PM10 i SO₂) donijet će značajno smanjenje respiratornih i kardiovaskularnih bolesti kod stanovništva, smanjujući troškove liječenja i povećavajući očekivani životni vijek građana.
- **Za lokalnu ekonomiju:** Tretman otpadnih voda i zaštita tla od umjetnih gnojiva povećat će plodnost i sigurnost poljoprivrednih proizvoda, omogućavajući njihovu certifikaciju kao "bio" proizvoda za evropsko tržište. Također, čist okoliš potiče ulaganja u ekoturizam .
- **Za društveno blagostanje:** Stvaranje parkova, javnih zelenih površina i rekreacijskih sportskih površina poboljšat će kvalitet društvenog života, pružajući zdrave prostore za fizičku aktivnost mladih i djece.
- **Za finansijsku održivost:** Prelazak na cirkularnu ekonomiju (recikliranje i odvajanje izvora) će generirati nova „zelena“ radna mjesta i dugoročno smanjiti troškove upravljanja komunalnim otpadom.
- **Za ekološku ravnotežu:** Obnova staništa i riječnih obala vratit će autohtonu floru i faunu, spriječiti eroziju tla i osigurati čiste rezerve podzemnih voda za buduće generacije.

Zaključno, ovaj plan ima za cilj osigurati da kroz ciljana ulaganja Glogovac prestane biti "žarište" zagađenja i postane model održivog industrijskog razvoja u regiji.

9. PROCES I METODOLOGIJA NACRTNOG SKOK-A

Proces izrade Lokalnog plana akcije za zaštitu sredina (LAPŽS) 2026–2030 razvijen je kroz sveobuhvatnu metodologiju koja kombinira kvantitativnu analizu (statistički podaci) s kvalitativnom analizom (procjene na terenu i stručnost). Ovaj proces je osigurao da je plan zasnovan na dokazima, realističan i u potpunosti provediv.

9.1 Prikupljanje i analiza podataka

Procjena je započela prikupljanjem službenih podataka od institucija za praćenje kako bi se stvorila "osnova" za parametre sredina. Glavni izvori informacija uključuju:

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

Agencija za statistiku Kosova (KAS): Najnoviji podaci popisa stanovništva iz 2024. o demografiji i ekonomiji.

Agencija za zaštitu sredina (EPA) i IHMK: Godišnji izvještaji o kvaliteti zraka (PM10, SO₂), vode (BOD5, amonijak) i tla u regiji Drenas.

OPŠTINSKI dokumenti: Planovi prošlih razvoja, statistika o lokalnoj industriji i preliminarni projekti zaštite sredina.

9.2 Inspekcije i procjene na licu mjesta

Tehnički tim Opštine, uz podršku stručnjaka na terenu, izvršio je direktne posjete identificiranim " vrućim tačkama ". To je uključivalo:

Identifikacija i mjerenje površina ilegalnih odlagališta otpada .

Praćenje stanja obala rijeka Sitnica i Drenica.

Vizuelni monitoring područja degradiranih rudarskim aktivnostima (rudnici feronikla) i kamenolomi.

9.3 Korištenje analitičkog modela DPSIR

Da bi se provela naučna analiza uzročno-posljedičnih odnosa između ljudskih aktivnosti i sredina, ovaj plan se zasniva na **DPSIR-u** (Driving sile , pritisci , stanje , uticaj , odgovor). Ovaj model, koji preporučuje Evropska agencija za životnu sredinu (EEA), omogućio je tačnu identifikaciju ekoloških problema u Glogovcu i dizajniranje adekvatnih mjera za period 2026–2030.

1. Pokretački faktori – (D)

Ovo su socio-ekonomski faktori koji pokreću promjene u okolišu. U slučaju Glogovca, glavni pokretači su:

- **Industrijski razvoj:** Prisustvo teške metalurške industrije kao motora ekonomije.
- **Dinamika stanovništva:** Stalno stanovništvo od **48.079 ljudi** zahtijeva vodosnabdijevanje, energiju i upravljanje otpadom.
- **Poljoprivreda:** Potreba za proizvodnjom hrane potiče upotrebu hemijskih inputa i korištenje zemljišta.

2. Pritisci – (P)

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

Pritisci su direktna posljedica faktora koji utiču na okolinu:

- **Emisije:** Ispuštanje čestica PM10, PM2.5 i SO₂ iz industrijskih dimnjaka i lokalnog grijanja.
- **Ispuštanja:** Ispuštanje netretiranih otpadnih voda i tehnoloških tekućina u rijeke Sitnicu i Drenicu.
- **Otpad:** Proizvodnja 7.209 tona otpada godišnje i prisustvo ilegalnih deponija .

3. Uslov – (S)

Opisuje trenutni kvalitet elemenata sredina:

- **Zrak:** Izmjereni nivoi PM10 i SO₂ (koji su prema izvještaju iz 2024. godine u okviru norme, ali su i dalje pod nadzorom).
- **Voda:** Hemijski kvalitet rijeka sa prekoračenjima BPK5 i amonijaka.
- **Tlo:** Sadržaj teških metala (nikl, hrom) i promjena pH vrijednosti u poljoprivrednim tlima.

4. Uticaj – (I)

Ovo su posljedice koje proizlaze iz promjene statusa:

- **Javno zdravlje:** Respiratorne i kardiovaskularne bolesti povezane s kvalitetom zraka.
- **Ekonomija:** Gubitak plodnosti tla i visoki troškovi čišćenja ilegalnih deponija .
- **Biodiverzitet :** Fragmentacija šuma i degradacija vodenih ekosistema.

5. Reakcija – (R)

Ovo uključuje sve mjere koje je Općina poduzela ili će poduzeti:

- **Ovaj LAPŽS (2026-2030):** Izrada ovog dokumenta je glavni institucionalni odgovor.
- **Investicije:** Izgradnja ITUZ-a, zatvaranje ilegalnih deponija i pošumljavanje 10 hektara.
- **Zakonodavstvo:** Izvršenje kazni za zaštitu sredina i praćenje integriranih ekoloških dozvola.

9.4 Konsultacije sa zainteresovanim stranama i javna debata

LAPŽS je dokument koji odražava potrebe zajednice. Postojeća situacija je procijenjena kroz transparentan, participativan proces:

Radionice: Održane su radionice s predstavnicima civilnog društva, lokalnim poduzećima (uključujući industrijski sektor) i stručnjacima iz OPŠTINSKIH direkcija.

Javna rasprava: Ključni trenutak u procesu bio je javni sastanak održan 14.11.2025. u sali Skupštine opštine. Tokom ovog sastanka, građani (kao što je zahtjev g. Faika Hotija o opasnosti od vještačkih gnojiva) imali su priliku da daju svoje komentare, koji su integrirani u poglavlje o analizi problema.

9.5 Validacija i određivanje prioriteta

U završnoj fazi, sve nalaze je pregledao odbor stručnjaka kako bi se osigurala usklađenost tehničkih podataka s razvojnim planovima Opštine. Problemi su rangirani prema matrici prioriteta, procjenjujući utjecaj na zdravlje, pravnu hitnost, štetu po okoliš i finansijsku izvodljivost intervencije u roku od 5 godina.

10. PROCES IZRADA LAPŽS-a 2026-2030, RADIONICE I JAVNA RASPRAVA

Razvoj ovog plana prošao je kroz otvoren i inkluzivan proces, od političkog donošenja odluka do tehničkih i javnih konsultacija. Ovaj proces je osigurao da prioriteta zaštite sredina odražavaju stvarne brige stanovnika Glogovca.

10.1 Početak procesa i radni tim

Proces je započeo službenom odlukom gradonačelnika, br. 400/01-45313 od 15.10.2025. godine, o imenovanju Općinskog tima za izradu LAPŽS-a. Tim, predvođen koordinatorom, g. Petritom Gashijem, a sastavljen od stručnjaka iz relevantnih direktorata (Zaštita sredina, Urbanizam, Javne usluge, Poljoprivreda), imao je zadatak da obezbijedi podatke i koordinira sa konsultantskom kućom "Golden". Konsultantske usluge Centar ".

10.2 Tehničke radionice

U periodu oktobar-novembar 2025. godine organizovano je nekoliko tehničkih radionica na kojima je analizirano sljedeće:

Trenutno stanje zagađenja od industrije i otpada;

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

Identifikacija " vrućih " područja opštine;

Pregled novog zakonodavstva o zaštiti sredina i usklađivanje s nacionalnim planovima.

10.3 Javne konsultacije i transparentnost

Kako bi se osigurala maksimalna transparentnost, nacrt dokumenta je stavljen na javnu raspravu od 30.10.2025. do 20.11.2025. Obavještenje o raspravi objavljeno je putem:

web stranica opštine Glogovac;

Facebook platforma opštine .

10.4 Javna rasprava od 14.11.2025.

Centralni događaj konsultativnog procesa bila je Javna rasprava održana 14.11.2025. u sali Skupštine opštine, s početkom u 11:00 sati. Sastanak je otvorio direktor Direktorata za urbanizam i zaštitu sredina, g. Bekim Dobra, dok je tehničku prezentaciju održao predstavnik konsultantske kuće , g. Ibush. Ribnjak .

Tokom ove debate, vođena je aktivna diskusija s građanima, predstavnicima susjedstva i civilnog društva. Glavna pitanja koja su iznesena bila su:

Industrijsko zagađenje i potreba za online praćenjem emisija;

Problem ilegalnih deponija u ruralnim područjima;

Specifičan tehnički zahtjev: Posebna pažnja posvećena je zahtjevu građanina g. Faika Hotija, koji je tražio da se u planu detaljnije razrade rizici koji proizlaze iz upotrebe umjetnih gnojiva i opasnih materijala u poljoprivredi.

10.5 Integracija javnih zahtjeva

Nakon javne rasprave, radni tim je revidirao početni nacrt kako bi uključio prijedloge građana. Kao rezultat ovog procesa:

Dodane su posebne mjere za obuku poljoprivrednika o "Dobroj poljoprivredi" i upotrebi organskih gnojiva umjesto vještačkih (kao odgovor na zahtjev g. Faika Hotija).

rokovi za uklanjanje 15 velikih ilegalnih deponija .

Dio monitoringa zraka je pojačan putem automatskih stanica.

Ovaj participativni proces dokazuje da LAPŽS 2026–2030 nije samo službeni dokument, već proizvod dogovoren sa zajednicom, o čemu se dokazi (liste potpisa i fotografije) mogu naći u Aneksu 6 ovog dokumenta.

11. AKTERI I ODGOVORNOSTI LAPŽS -a

Uspješna implementacija Lokalnog akcionog plana za zaštitu sredina (LAPŽS) zahtijeva blisku saradnju između lokalnih i centralnih institucija, privatnog sektora i civilnog društva. Ovo poglavlje definiira strukturu odgovornosti i specifične uloge svakog uključenog aktera.

11.1 OPŠTINSKI tim za izradu LAPŽS-a

Za izradu i koordinaciju ovog plana, službenom odlukom br. 400/01-45313 od 15.10.2025. godine, formiran je OPŠTINSKI tim u sljedećem sastavu:

Petrit Gashi (koordinator)

Shaban Dobra (Član)

Besart Bajrami (Član)

Shkendije Thaqi (članica)

Afrim Prokshi (Član)

Liridona Durmishi (Članica)

Marigona Gllareva (Članica)

Armend Cakiqi (član)

Arbërije Gllareva (Članica)

Odgovornosti tima: Pružanje podataka od relevantnih odjela, učešće na konsultativnim sastancima, informisanje donosilaca odluka o procesu i koordinacija sa ugovornom kompanijom " Golden " Konsultantske usluge Centar Sh.PK ." za tehničku finalizaciju dokumenta.

11.2 Uloge opštinskih direkcija i institucija

Svaki direktorat ima specifične odgovornosti u provedbi mjera plana:

Skupština opštine Glogovac: Zvanično odobrenje plana i raspodela potrebnih finansijskih sredstava kroz godišnji budžet.

Direkcija za urbanizam i zaštitu sredina (DUMM): Glavni nadzor nad planom, koordinacija praćenja kvalitete zraka i vode i inspekcija industrijskih emisija.

Uprava za poljoprivredu i šumarstvo: Provođenje mjera za zaštitu tla od erozije, pošumljavanje degradiranih područja i edukacija poljoprivrednika o upotrebi organskih gnojiva.

Direkcija za javne službe i hitne slučajeve (DSHPE): Upravljanje otpadom, proširenje vodovodne i kanalizacione mreže i održavanje javnog zelenila.

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

Direktorat za lokalnu infrastrukturu: Razvoj biciklističkih staza i poboljšanje javnog prevoza radi smanjenja zagađenja od saobraćaja.

Direktorat za obrazovanje: Organizovanje kampanja za podizanje svijesti i edukacije o okolišu u školama.

11.3 Ostali zainteresovani subjekti

Pored opštine, uloge drugih aktera su:

Uloga i odgovornost zainteresovanih strana

MMPHI i AMPK Pružanje tehničkih smjernica, standarda praćenja i revizije izvještaja o okolišu.

Civilno društvo i nevladine organizacije Nezavisno praćenje provedbe mjera i pomoć u edukativnim kampanjama.

Preduzeća i industrija Ulaganje u čiste tehnologije, smanjenje zagađenja na izvoru i projekti korporativne društvene odgovornosti (CSR).

Javnosti i zajednice u debatama, prijavljivanje zagađenja i praćenje napretka u implementaciji plana.

Donatori (EU, UNDP, itd.) Finansijska podrška za kapitalne projekte (kao što su postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda) i tehnička ekspertiza.

Ova institucionalna mreža osigurava da LAPŽS 2026–2030 ne ostane samo mrtvo slovo na papiru, već da ima jasnu strukturu praćenja i odgovornosti za svaku predviđenu aktivnost.

12. IDENTIFIKACIJA PROBLEMA (Ključni elementi sredina)

Ovo poglavlje analizira trenutno stanje elemenata životne sredine u opštini Glogovac, identifikujući izvore zagađenja i njihov uticaj na zdravlje stanovnika i ekosistem. Analiza se zasniva na najnovijim podacima KEMP-a (2023-2024), izvještajima IHMK-a i terenskim mjerenjima izvršenim za ovaj plan.

12.1 Zemljište

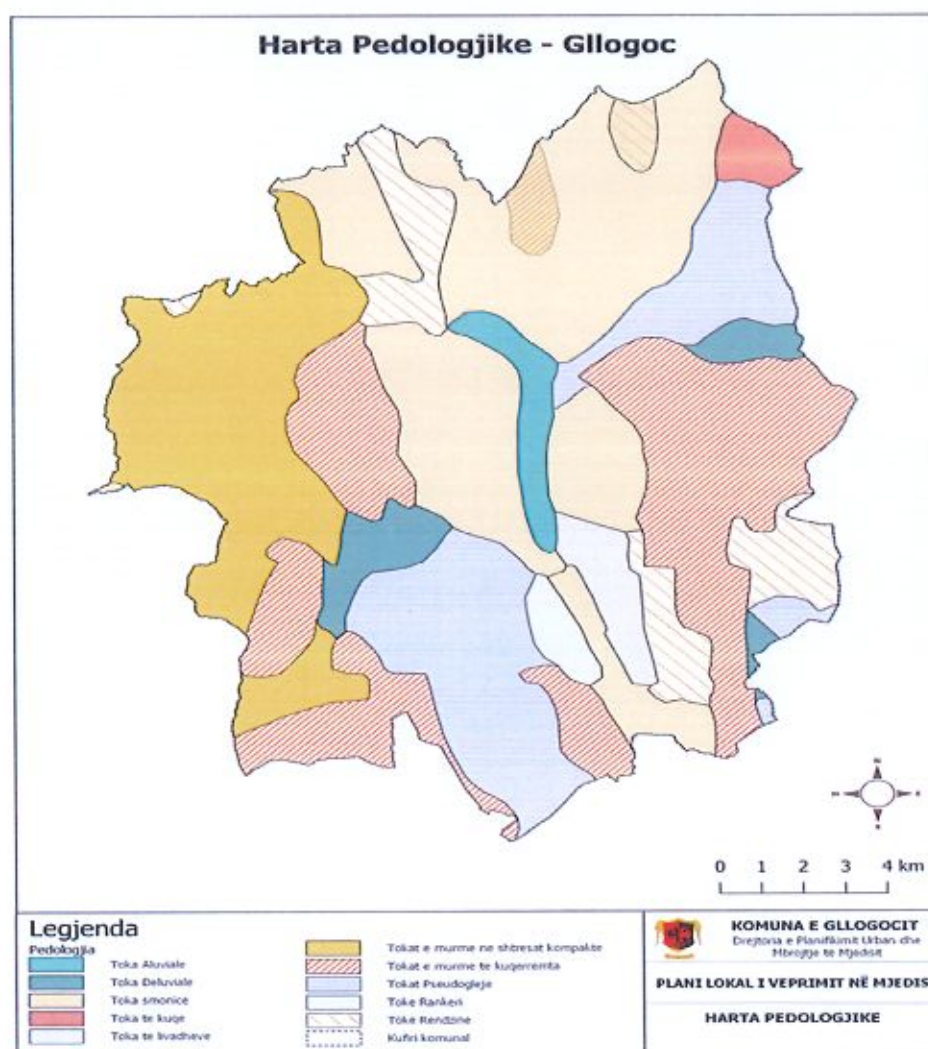
Zemljište u Glogovcu je vrijedna imovina, ali je pod stalnim pritiskom industrije i urbanizacije.

- **Industrijska degradacija:** Fabrične aktivnosti „NewCo“ Radnici feronikla i kamenoloma doprinose zagađenju metalnom prašinom. Prema mjerenjima, u

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

područjima u blizini industrije nivo **nikla (Ni)** iznosi **140 mg /kg** (dozvoljena granica 75), a **hroma (Cr)** **110 mg /kg** (dozvoljena granica 100).

- **Zagađenje od vještačkih gnojiva:** Kritičan problem (koji je istakao g. Faik Hoti u javnoj debati) je nekontrolisana upotreba vještačkih gnojiva bez prethodne agrotehničke analize, što povećava kiselost tla (prosječni **pH 6,3**) i šteti korisnim mikroorganizmima.
- **Ilegalne deponije :** Identificirano je preko 15 žarišta ilegalnih deponija koje pokrivaju približno 10.000 m² zemljišta.

Mapa 1. Pedološka karta teritorije opštine Glogovac (Drenas)

12.2 Voda (zagađenje površinskih i podzemnih voda)

Zagađenje vode predstavlja jedan od najvažnijih ekoloških izazova na teritoriji opštine Glogovac, direktno utičući na kvalitet površinskih i podzemnih voda. Glavni izvori zagađenja su industrijski ispusti, netretirane otpadne vode i difuzni tokovi iz poljoprivrednih aktivnosti. Nedostatak tretmana zagađenih voda iz urbanih i industrijskih područja, kao i nekontrolisano odlaganje otpada, doprinijeli su pogoršanju fizičkih, hemijskih i bioloških parametara voda.

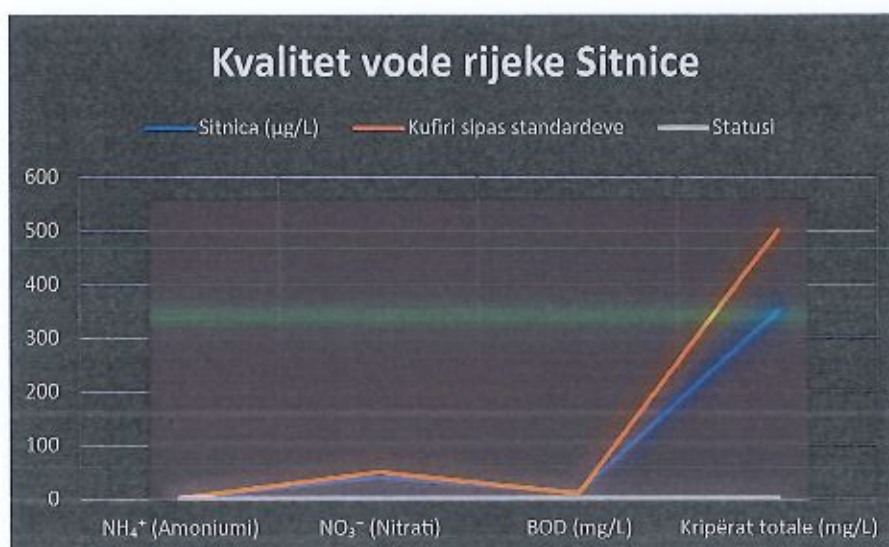
• **Industrijski ispusti i netretirane otpadne vode** su najvažniji faktori koji utiču na kvalitet vode. Fabrika „NewCo“ „Feronikl“ i nekoliko drugih ekonomskih subjekata ispuštaju tehnološke vode sa visokim sadržajem organskih i neorganskih zagađivača, koje završavaju u potocima i rijeci Sitnici. Također, nedostatak postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u većini stambenih područja uzrokuje direktno ispuštanje otpadnih voda u kanale slivova, povećavajući organsko i mikrobiološko opterećenje u okolišu.

• Prema **izvještaju Agencije za zaštitu sredina Kosova (2023.)**, na mjestima praćenja duž rijeke Sitnica utvrđeno je nekoliko prekoračenja osnovnih parametara kvalitete vode, kako slijedi:

Još jedan značajan izvor zagađenja vode u opštini Glogovac, također istaknut tokom javnih konsultacija, jeste nekontrolisana upotreba vještačkih đubriva u poljoprivrednim područjima. Ispiranje ovih hemikalija (posebno nitrata i fosfata) atmosferskim padavinama uzrokuje njihovo direktno ispuštanje u rijeke Drenicu i Sitnicu. Ovaj proces povećava rizik od eutrofikacije (prekomjernog rasta algi) koja smanjuje kiseonik u vodi i šteti vodenom životu, te predstavlja potencijalni rizik od kontaminacije podzemnih voda, koje mnogi stanovnici ruralnih područja i dalje koriste putem bunara za piće i kućne potrebe.

Tabela 1. Kvalitet vode rijeke Sitnice

Parametar	Sitnica (µg/L)	Granica prema standardima	Status SAD-a
NH ₄ ⁺ (Amonijum)	2,5	1,5	višak
NO ₃ (Nitrat)	40	50	U okviru norme
BPK (mg /L)	12	10	višak
Ukupne soli (mg /L)	350	500	U okviru norme

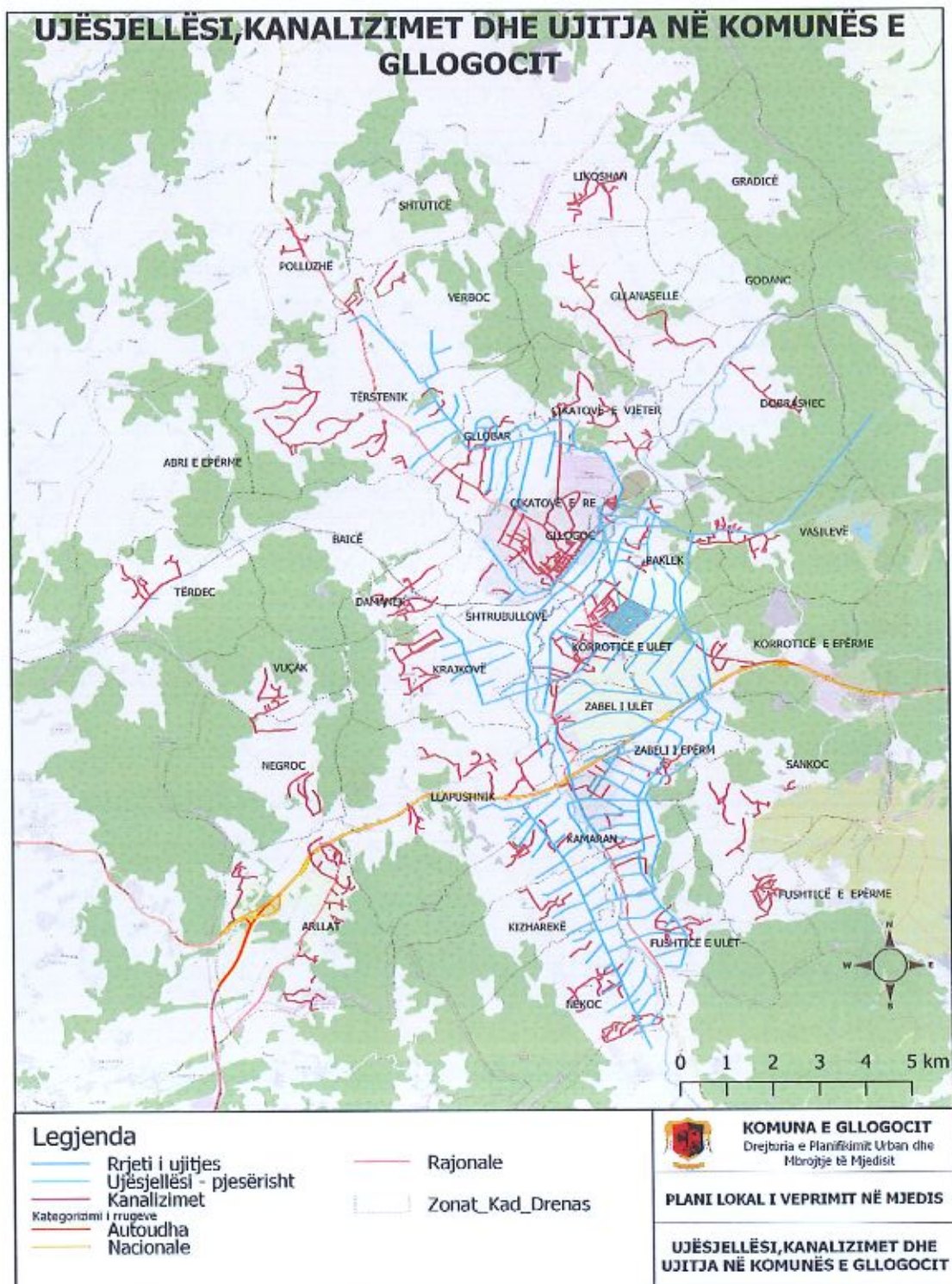

Slika 1. Kvalitet vode rijeke Sitnice

Podaci pokazuju da koncentracije amonijaka (NH₄⁺) i organsko opterećenje mjereno BOD-om prelaze granice dozvoljene nacionalnim standardima kvaliteta vode. Ova prekoračenja ukazuju na prisustvo organskog zagađenja, koje uglavnom potiče od netretiranih otpadnih voda, oticanja iz štala, poljoprivrednog otpada i infiltracije iz industrijskih naslaga.

Prisustvo amonijaka i ukupnog azota u visokim koncentracijama ukazuje na proces razgradnje organske materije i nedostatak rastvorenog kiseonika u vodi, što uzrokuje anacrobne uslove koji štete vodenom ekosistemu. Visok BPK (biohemijski Kiseonik Potražnja) odražava visoku stopu potrošnje kisika od strane mikroorganizama za razgradnju organskih tvari, što negativno utječe na vodenu floru i faunu.

S druge strane, koncentracije nitrata (NO₃⁻) i ukupne soli su unutar dozvoljenih granica, iako su trendovi porasta u određenim periodima povezani s intenzivnom upotrebom hemijskih gnojiva i pesticida u poljoprivredi. To ukazuje na to da je poljoprivredno zagađenje prisutno, ali trenutno na umjerenom nivou.

Mapa 3: Mapa vodosnabdijevanja, kanalizacije i navodnjavanja

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

U nedostatku postrojenja za prečišćavanje gradskih i industrijskih otpadnih voda, očekuje se da će zagađenje ostati ozbiljan problem u narednim godinama, ako se ne preduzmu preventivne i sanacijske mjere. Preporučuje se da Općina intenzivira saradnju s Agencijom za vode i institucijama odgovornim za monitoring, kako bi se osigurala efikasnija kontrola industrijskih ispuštanja, poboljšala kanalizacijska infrastruktura i podigla svijest javnosti o očuvanju kvalitete vode.

Zaključno, rezultati jasno pokazuju da je zagađenje vode na teritoriji opštine Glogovac usko povezano s ljudskim aktivnostima – posebno industrijom i poljoprivredom – te da je potreban integrirani pristup zaštiti vodnih resursa, koji uključuje redovan monitoring, ulaganja u tretman otpadnih voda i provedbu ekološki održivih mjera.

12.3 Zrak

Kvalitet vazduha u opštini Glogovac predstavlja jedan od najozbiljnijih ekoloških izazova, kao rezultat kombinacije aktivnosti teške industrije, intenzivnog saobraćaja i grijanja domaćinstava na fosilna goriva. Prema posljednjim mjerenjima sa automatskih stanica KEPA-e i izvještajima o monitoringu, stanje zagađenja prelazi dozvoljene granice u određenim periodima godine.

Tabela 2. Kvalitet vazduha u Glogovcu

Indikator	Prosječna godišnja vrijednost	Dozvoljena granica (Kosovo)	Status SAD-a
PM10 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	15,17	40	U okviru norme
PM 2,5 ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	10,58	25	U okviru norme
O3 ($\mu\text{g} / \text{m}^3$)	54,08	125	U okviru norme
SO ₂ ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	7,5	125	U okviru norme
NO ₂ ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)	13,33	40	U okviru norme
CO ₂ (mg / m^3)	0,62	10	U okviru norme

Izvor informacija: Godišnji izvještaj o stanju zraka za 2024. godinu

12.3.1 Analiza zagađenja zraka (prema izvještaju iz 2024.)

Na osnovu najnovijih zvaničnih podataka iz **Godišnjeg izvještaja o stanju zraka za 2024. godinu (ASEA)**, praćenje parametara sredina pokazuje da su svi glavni zagađivači unutar zakonskih granica dozvoljenih u Republici Kosovo.

Interpretacija podataka:

1. **Fine čestice (PM10 i PM2.5):** Izmjerene vrijednosti od **15,17 $\mu\text{g}/\text{m}^3$** (PM10) i **10,58 $\mu\text{g}/\text{m}^3$** (PM2.5) su znatno ispod dozvoljenih godišnjih granica (40 i 25 respektivno). Ovo je pozitivan pokazatelj da mjere koje su do sada poduzete za kontrolu industrijske prašine i poboljšanje putne infrastrukture daju rezultate.
2. **Zagađujući gasovi (SO₂ i NO₂):** Koncentracija sumpor-dioksida (**7,5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$**) i azot-dioksida (**13,33 $\mu\text{g}/\text{m}^3$**) rezultira vrlo niskim nivoima u poređenju sa maksimalnim granicama, što ukazuje na efikasnu kontrolu tehnoloških emisija tokom 2024. godine.
3. **Ugljični monoksid (CO) i ozon (O₃):** Ovi pokazatelji, koji su uglavnom povezani sa saobraćajem i fotohemijskim procesima , također ostaju u okviru strogih ekoloških standarda.

Zaključak:

Vrijednosti iz 2024. godine potvrđuju da je kvalitet zraka u Glogovcu u skladu sa važećim zakonskim normama. Međutim, opština Glogovac će nastaviti sa implementacijom projekata predviđenih ovim LAPŽS-om (2026-2030), kao što su stvaranje zelenih koridora i praćenje u realnom vremenu, kako bi se osiguralo da ove vrijednosti ostanu unutar zelenih granica u narednim godinama, sprječavajući eventualna prekoračenja tokom zimske sezone.

Iako Godišnji izvještaj za 2024. godinu pokazuje da je kvalitet zraka u Glogovcu unutar zakonskih granica, postoje stalni izvori pritiska koji zahtijevaju strogo upravljanje kako bi se spriječilo pogoršanje situacije, posebno tokom zimskih mjeseci.

Rudarska industrija i aktivnosti

Glavni izvor tehnoloških emisija na području opštine ostaje Metalurški kombinat " **NewCo**" „ **Feronikl** “ , koja upravlja topionicom i površinskim rudnicima u Čikatovu i Glavici .

- **Tehnološke opasnosti : Proces proizvodnje** željeza i nikla (Fe- Ni) uključuje sagorijevanje fosilnih goriva i topljenje ruda, procese koji oslobađaju SO₂, NO_x i tehnološku prašinu.

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

- **Trend:** Iako su se parametri u 2024. godini pokazali u okviru normi, prošli monitoring (kao što su oni koje je provodila kompanija „ Tehnolab “) pokazao je da tokom vršne proizvodnje i nepovoljnih klimatskih uslova (oktobar-decembar), koncentracije nikla (Ni) i fine prašine imaju tendenciju porasta iznad referentnih vrijednosti. Ovo ukazuje na potrebu za 24/7 online monitoringom predviđenim ovim planom.
- **Kamenolomi:** Pored kombinata, u opštini posluju i kamenolomi i fabrike betona, koji ostaju lokalni izvori prašine (PM10) u područjima oko Čikatova i Korotice .

Transportna i cestovna infrastruktura

Transportni sektor i dalje ključni doprinos emisijama stakleničkih plinova.

- **Statistika:** U opštini cirkulira oko **9.843 vozila** , među kojima dominiraju vozila sa starijom tehnologijom unutrašnjim sagorijevanjem.
- **Kritične tačke:** Visoka koncentracija vozila u okrugu Komorani i u centru grada uzrokuje lokalnu buku i zagađenje vazduha tokom vršnih sati . Nedostatak obilaznih puteva za teška vozila koja prevoze minerale povećava prisustvo prašine sa puteva duž autoputa Priština-Peć.

Lokalno grijanje i stambeni sektor

Tokom zimske sezone, grijanje domaćinstava ostaje najveća prijetnja održavanju zelenih standarda postignutih 2024. godine.

- **Goriva:** Korištenje uglja i drveta bez sistema za filtriranje u domaćinstvima oslobađa velike količine PM2.5 i SO₂.
- **Termalna inverzija:** Geografski položaj Glogovca pogoduje zadržavanju zagađenja blizu površine tla tokom hladnih dana, što može uzrokovati kratkotrajna prekoračenja, uprkos dobrom godišnjem prosjeku. Projekat kogeneracije (grijanje iz viška toplote Feronikla) ostaje strateško rješenje za ovaj problem.

Zagađenje od malih preduzeća i urbanih aktivnosti

oko **280 komercijalnih objekata** (pekara, restorana, fabrika) koji koriste fosilna goriva. Nedostatak visokih dimnjaka i efikasne ventilacije u ovim preduzećima uzrokuje da zagađenje ostaje u nižim slojevima atmosfere, što direktno utiče na kvalitet zraka koji građani udišu u najgušćim urbanim područjima.

12.4 Priroda i biodiverzitet

Prirodno bogatstvo i biodiverzitet opštine Glogovac predstavljaju važno ekološko bogatstvo, ali su pod stalnim pritiskom ljudskih aktivnosti. Na osnovu službenih podataka i zahtjeva centralnog nivoa, procjena ovog sektora usklađena je s nacionalnim dokumentima o zaštiti prirode.

12.4.1 Stanje prema Nacionalnom izvještaju

Prilikom izrade ovog poglavlja, kao osnova je uzet „Izvještaj o stanju prirode na Kosovu 2018–2021“, koji je izradila Agencija za zaštitu životne sredine Kosova (KEPA). Prema ovom izvještaju, šumski ekosistemi širom zemlje suočavaju se s degradacijom kao rezultat fragmentacije staništa, promjena korištenja zemljišta i ilegalne sječe šuma. Ova situacija se direktno odražava i na području Glogovca, gdje očuvanje autohtonih vrsta flore i faune zahtijeva hitne zaštitne mjere.

12.4.2 Šumska područja i vrste

Općina ima oko **6.500 hektara šuma**, što čini približno **22% teritorije**. Najvažnija područja su šumski masivi u Pallaniku, Čičavici i Kosmaku.

- **Flora:** Dominiraju hrastove i bukove šume, sa mješavinom grmljastih vrsta. Izvještaj za 2018-2021. godinu ističe važnost ovih područja kao ekoloških koridora za cirkulaciju vrsta.
- **Fauna:** Teritorija služi kao stanište divljim vrstama poput divljih zečeva, lisica i raznih vrsta ptica, čije se stanište sužava urbanizacijom.

12.4.3 Pritisci i prijetnje

U skladu sa nalazima nacionalnog izvještaja, glavne prijetnje u Glogovcu su:

1. **Fragmentacija staništa :** Nekontrolisana gradnja dijeli šumska područja na izolovane dijelove, što ometa reprodukciju vrsta.
2. **Nezakonita sječa šuma i požari:** Samo tokom 2023. godine zabilježeno je preko 80 slučajeva nezakonite sječe šuma i nekoliko požara na poljima koji su oštetili područja koja se obnavljaju.

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

3. **zagađenje** : Emisije iz teške industrije utiču na zdravlje okolne vegetacije, uzrokujući prerano sušenje nekih vrsta drveća.

12.4.4 Predviđene mjere

U skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i smjernicama za zaštitu prirode, Opština Glogovac kroz ovaj plan (LAPŽS 2026-2030) ima za cilj da:

- Identifikacija i predlaganje novih područja za lokalnu zaštitu;
- Pošumljavanje 10 degradiranih hektara autohtonim vrstama drveća;
- Povećanje inspeksijske kontrole kako bi se spriječila daljnja šteta po prirodu, kako je preporučeno u izvještaju za 2018-2021.

12.5 Društveno i ekonomsko okruženje

Prema popisu stanovništva iz 2024. godine (ASK), općina ima **48.079 stanovnika**.

Rasprostranjenost: 74,4% živi u ruralnim područjima gdje je poljoprivreda glavni izvor egzistencije, dok industrija (Feronikl) doprinosi 40% prihodima domaćinstava, stvarajući ekonomsku zavisnost od sektora sa velikim uticajem na okolinu.

12.6 Turizam

Iako industrijsko područje, Glogovac ima potencijal za ruralni i kulturni turizam (ratni spomenici, brdoviti pejzaži). Međutim, zagađenje rijeka i ilegalne deponije čine ovaj sektor neiskorištenim. Rješavanje ekoloških problema je preduslov za razvoj turizma.

Tabela 3. Sažeta tabela – Broj stanovnika opštine Glogovac po mjestu prebivališta (2024) , <https://askapi.rks-gov.net/Custom/b45ea5db-09d5-4c97-9258-9d262cd8216f.pdf>

Ne.	PREBIVALIŠTE	ukupno	MUŠKARAC	Ženski
	OPĆINA GLLOGOVCI	48.079	24.134	23.945
1	Gornje sklonište	1.027	525	502
2	Arlat	2.348	1.144	1.204
3	Baica	1.965	1.010	955
4	Novo Čikatovo (U)	1.880	926	954

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

5	Staro Čikatovo	1.085	549	536
6	Dobrošec	1.125	575	550
7	Domanek	517	265	252
8	Gornja Fuštica	780	391	389
9	Donja Fuštica	738	375	363
10	Gillabar	1.378	721	657
11	Gllanaselle	1.086	528	558
12	Glogovac (U)	7.081	3.490	3.591
13	Godanc	210	108	102
14	Gradica	327	177	150
15	Kishnarekë	1.194	603	591
16	Komorani (U)	3.354	1.672	1.682
17	Gornja Korotica	1.158	602	556
18	Donja Korotica	990	516	474
19	Krajkovo	958	493	465
20	Likošan	332	174	158
21	Lapušnik	2.904	1.430	1.474
22	Negroc	960	466	494
23	Nekoc	2.498	1.235	1.263
24	Poklek	1.875	930	945
25	Polluzhë	693	359	334
26	Sankoc	1.178	617	561
27	Štrubullova	1.193	602	591
28	Štutica	614	306	308
29	Tredec	678	348	330
30	Terstenik	3.017	1.509	1.508
31	Vasilevo	467	239	228
32	Verboc	783	389	394
33	Vučak	238	121	117
34	Gornji Zabel	421	213	208
35	Donji Zabel	1.027	526	501

Razvoj turizma u opštini Glogovac je usko povezan sa kvalitetom životne sredine i očuvanjem prirodnih pejzaža. Iako je istorijski poznat kao industrijska oblast, Glogovac posjeduje neiskorišteni potencijal za kulturni, istorijski i ruralni turizam, koji mogu poslužiti kao alternativni izvori lokalne ekonomije u periodu 2026–2030.

12.6.1 Turistički potencijal

- **Historijski i memorijalni turizam:** Glogovac je važan centar historijskog naslijeđa posljednjeg rata na Kosovu. Brojni memorijalni kompleksi i spomenici od nacionalnog značaja privlače mnoge posjetioce, ali im je potrebna čista i zelena okolina kako bi ponudili dostojanstveno iskustvo .
- **Ruralni turizam i pejzaži:** Brdsko-planinska područja (nadmorske visine 500-700m) poput šuma Domanek , Llapušnik i Čičavica nude mogućnosti za planinarenje , planinski biciklizam i razvoj seoskih pansiona.

12.6.2 Ekološke barijere

Uprkos ovim potencijalima, ovaj sektor ostaje blokiran kritičnim faktorima okoline identifikovanim u ovom planu:

1. **Zagađenje rijeka:** Ozbiljno stanje rijeka Sitnica i Drenica (s prekomjernim BPK5 i amonijakom) čini njihove obale nepogodnim za rekreacijska ili odmorišna mjesta.
2. **deponije :** Prisustvo ilegalnih deponija u blizini naselja i historijskih područja šteti estetici pejzaža i stvara negativnu sliku za posjetioce.
3. **Kvalitet zraka:** Visoko industrijsko zagađenje (PM10 i SO2) tokom zimske sezone smanjuje interes za posjetu urbanim centrima opštine.

12.6.3 Vizija za 2026–2030

Implementacija mjera ovog LAPŽS-a, kao što su eliminacija 15 većih ilegalnih deponija i čišćenje riječnih obala, tehnički je preduslov za početak ulaganja u turističku infrastrukturu. Cilj opštine je da se kroz obnovu prirode Glogovac vrati u destinaciju gdje koegzistiraju "Zeleni turizam" i "Historijski turizam", stvarajući nova radna mjesta za mlade ljude i povećavajući socijalno blagostanje stanovnika ruralnih područja.

12.7 Buka (akustično zagađenje)

Buka u opštini Glogovac postaje zabrinjavajući problem javnog zdravlja, kao rezultat brze urbanizacije i intenzivnih ekonomskih aktivnosti. Nivo buke na ključnim tačkama opštine redovno prelazi dozvoljene norme za stambena područja.

12.7.1 Analiza nivoa buke

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

Prema terenskim mjerenjima i procjenama, nivo buke u urbanim područjima Glogovca i Komorana , posebno u blizini glavnih puteva, dostiže i do **65-70 dB** .

- **Poređenje sa normama:** Ovaj nivo je znatno iznad norme koju preporučuje SZO i lokalno zakonodavstvo za stambena područja, a koja predviđa ograničenje od **55 dB tokom dana i 45 dB noću** .

12.7.2 Glavni izvori akustičnog zagađenja

Na području opštine identificirana su tri glavna izvora koji doprinose povećanoj buci:

1. **Drumski saobraćaj: Autoput Priština-Peć (M9)** i kretanje teških transportnih vozila unutar grada glavni su izvori stalne buke. Nedostatak obilaznih puteva znači da buka kamiona direktno utiče na stambene četvrti.
2. **Industrijske aktivnosti:** Tehnološki procesi u fabrici " Feronikl " generiraju mehaničku buku koja se čuje u okolnim naseljima, posebno tokom noćnih sati kada je ambijentalna buka niža.
3. **Kamenolomi i radionice:** U prigradskim i ruralnim područjima, aktivni kamenolomi predstavljaju visok izvor buke i vibracija, što narušava mir stanovnika i utiče na stanište lokalne faune.

12.7.3 Uticaj na zdravlje građana

Dugotrajna izloženost ovim nivoima buke (iznad 65 dB) ima direktne posljedice za stanovništvo:

- **Stres i nervni sistem:** Povišeni nivoi kortizola (hormona stresa) i visoka razdražljivost .
- **Problemi sa spavanjem:** Poremećaj ciklusa spavanja kod stanovnika koji žive u blizini glavnih puteva, što dovodi do hroničnog umora i smanjene produktivnosti.
- **Kardiovaskularni efekti:** Studije pokazuju vezu između stalne buke u saobraćaju i povećanog krvnog pritiska kod starijih osoba .

12.7.4 Strateške mjere 2026–2030

Da bi se smanjilo ovo zagađenje, LAPŽS predviđa:

- Ugradnja **akustičnih barijera** (zidova za zaštitu od buke) na najosjetljivijim tačkama duž puta M9.
- Stvaranje "zelenih pojaseva" s gustim drvećem oko industrijskih zona koje služe kao prirodni izolatori buke.

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

- Ograničavanje aktivnosti radnika u kamenolomu i teške mehanizacije tokom vikenda i noćnih sati.

12.8 Upravljanje komunalnim otpadom

Efikasno upravljanje otpadom ostaje ključni izazov za opštinu Glogovac, s obzirom na sve veću količinu otpada kao rezultat urbanog razvoja i industrijske aktivnosti. Ovo poglavlje se bavi trenutnom situacijom i hitnom potrebom za usklađivanjem s novim nacionalnim politikama.

12.8.1 Generisanje i prikupljanje

Na teritoriji opštine Glogovac, u prosjeku se **godišnje proizvede 7.209 tona otpada** .

- **Pokrivenost** : Trenutno je oko **82,5%** domaćinstava uključeno u formalni sistem sakupljanja otpada putem regionalne kompanije "Pastrimi".
- **Izazov**: Oko 17,5% stanovništva, uglavnom u udaljenim ruralnim područjima, još uvijek nema redovan pristup uslugama, što često dovodi do odlaganja otpada na neformalne načine.

12.8.2 Ilegalne deponije (žarišta)

najozbiljnijih ekoloških problema je prisustvo ilegalnih deponija . Identificirano je preko 15 aktivnih **žarišta** , s ukupnom kontaminiranom površinom od oko **10.000 m²** .

- **Kritične lokacije**: Najpogođenija područja su **Globar , Terstenik , Baica , Komoran i Poklek** .
- **Utjecaj**: Ove deponije ne samo da oštećuju estetiku krajolika, već služe i kao izvor zagađenja tla i podzemnih voda putem procjednih voda (lužina), te ugrožavaju javno zdravlje širenjem neugodnih mirisa i parazita.

12.8.3 Prelazak na cirkularnu ekonomiju

U skladu sa **Strategijom (2024–2035) za integrisano upravljanje otpadom u Republici Kosovo** , opština Glogovac mora preći sa modela "proizvodi-koristi-odloži" na **cirkularnu ekonomiju** .

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

- **Nedostatak odvajanja otpada na izvoru:** Trenutno, opštini uopće nedostaje sistem za odvajanje otpada na izvoru (plastika, papir, metal, staklo). Sav otpad se sakuplja miješano, što recikliranje čini gotovo nemogućim.
- **Inertni otpad:** Došlo je do povećanja građevinskog otpada koji često završava na obalama rijeka zbog nedostatka posebnog mjesta za sakupljanje ove kategorije.

12.8.4 Ciljevi za period 2026–2030

Kako bi se poboljšala situacija, ovaj LAPŽS predviđa:

1. **Proširenje pokrivenosti :** Postizanje 100% pokrivenosti formalnim uslugama u svim selima.
2. **Uklanjanje deponija :** Očistiti i rekultivisati 15 ilegalnih žarišta u prve tri godine.
3. **Pilot projekat odvajanja otpada na izvoru:** Postavljanje posebnih kontejnera za reciklažu u gradovima Glogovac i Komorani kao prva faza.
4. **Kućno kompostiranje:** Distribucija kompostera poljoprivrednicima u ruralnim područjima za tretman organskog otpada.

12.9 Urbano planiranje, javno ozelenjavanje i rekreacijske površine

Održivo urbano planiranje je stub na kojem se gradi kvalitet života u gradu. U opštini Glogovac, proces brze urbanizacije u posljednjoj deceniji stvorio je snažan pritisak na okolinu, što je rezultiralo smanjenjem zelenih površina i povećanjem gustine izgradnje bez potrebnih ekoloških kriterija.

12.9.1 Izazovi urbanog razvoja

Grad Glogovac i sekundarni centar Komorani su doživjeli brzu ekspanziju, koja se često dešavala pretvaranjem visokokvalitetnog poljoprivrednog zemljišta u stambene i poslovne zone.

- **Efekat "Toplotnog ostrva":** Visoka gustina zgrada i velike popločane površine u centru grada povećale su lokalne temperature, stvarajući oštru mikroklimu tokom ljeta.

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

- **Prateća infrastruktura:** Rast građevinarstva nije uvijek bio praćen odgovarajućim širenjem mreže atmosferske kanalizacije, što uzrokuje poteškoće u upravljanju kišnicom.

12.9.2 Javno ozelenjavanje i standardi

Trenutno je površina zelenila po stanovniku u urbanim područjima Glogovca znatno ispod evropskih standarda (koji preporučuju oko 9 m² zelenila po stanovniku).

- **Nedostatak parkova:** Grad pati od nedostatka integriranih centralnih parkova koji služe kao " pluća " grada. Većina postojećeg zelenila ograničena je na drvorede uz glavne ceste, koji nisu dovoljni da apsorbiraju veliku količinu PM10 i PM2.5 čestica iz industrije.
- **Zaštitni pojasevi:** Ključni problem je nedostatak zaštitnog zelenog pojasa (zelenog pojasa) između industrijske zone Feronikeli i stambenih područja, koji bi služio kao prirodni filter za prašinu i buku.

12.9.3 Rekreativne i sportske površine

Potražnja za rekreativnim površinama i sportskim terenima raste, posebno među mladom populacijom (preko 32% stanovnika je mlade od 25 godina).

- **Status:** Postojeće sportske površine su ograničene i često okružene zagađenjem od saobraćaja. Postoji hitna potreba za stvaranjem ekoloških koridora koji povezuju grad sa okolnim brdovito-planinskim područjima, omogućavajući aktivnosti poput šetnje i vožnje biciklom.

12.9.4 Vizija za 2026–2030

Kako bi poboljšala urbanističko planiranje, Općina, putem ovog plana, ima za cilj:

1. **Integracija zelene infrastrukture:** Svaka nova građevinska dozvola za stambene komplekse bit će uvjetovana strogim postotkom zelenih površina.
2. **Stvaranje "Susjedskih parkova":** Identificiranje OPŠTINSKIH parcela u susjedstvima kako bi se one pretvorile u mala rekreativna područja.

3. **Pošumljavanje u urbanim područjima:** Sadnja autohtonih vrsta drveća koje su otporne na zagađenje i imaju visok kapacitet apsorpcije zagađujućih plinova.
4. **Zelene staze:** Povezivanje centra grada sa rijekom Drenicom kroz zelenu šetnicu, obnavljanje riječnih obala kao rekreacijskog područja.

12.10 Zaštita poljoprivrednog zemljišta, šuma i razvoj turizma

Ovo podpoglavlje se bavi vitalnim međusobnim odnosom između primarnih resursa opštine (zemljište i šume) i potencijala za održivi razvoj turizma. Zaštita ovih resursa je preduvjet za diverzifikaciju lokalne ekonomije Glogovca.

12.10.1 Zaštita poljoprivrednog zemljišta

Poljoprivredno zemljište u Glogovcu, sa aktivnom površinom od oko 12.000 hektara, suočava se sa fizičkom i hemijskom degradacijom.

Konverzija zemljišta : Ključni problem je prenamjena poljoprivrednog zemljišta (prve i druge klase) u građevinska područja, stambena naselja i industrijske objekte. Ovaj trend fragmentira poljoprivredne parcele i smanjuje kapacitet samoodrživosti opštine.

Zagađenje od agrotehnike : Kao što je istaknuto u javnoj debati, nekontrolisana upotreba vještačkih gnojiva bez prethodne analize tla oštećuje njegovu strukturu. Program održivog razvoja poljoprivrednog gospodarstva za period 2026–2030. predviđa mjere za ograničavanje ovih gnojiva i prelazak na organsku poljoprivredu, kao priliku za certificiranje lokalnih proizvoda za izvoz.

Očuvanje šuma i biodiverziteta

Šume pokrivaju oko 22% teritorije opštine (oko 6.500 ha), uglavnom u područjima Pallanika , Čyčavice i Kosmaqa .

Izazovi: Ilegalna sječa šuma (preko 80 slučajeva prijavljenih u 2023. godini) i sezonski požari ostaju glavne prijetnje. To dovodi do erozije tla i gubitka staništa za domaću faunu.

Cilj: Prema ovom planu, cilj je hitno pošumljavanje prvih 10 hektara u najdegradiranijim područjima i pojačan nadzor putem općinskog inspektorata i KPA.

12.10.3 Razvoj ruralnog i kulturnog turizma

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

Drenasova vizija za period 2026–2030 uključuje promociju turizma kao alternative teškoj industriji.

Potencijali: Historijsko naslijeđe (ratni spomenici, memorijali) i prirodni pejzaži u planinskim selima nude odlične mogućnosti za ekoturizam i zdravi turizam.

Zavisnost od sredina: Trenutno, ovaj sektor je otežan ilegalnim deponijama i zagađenjem rijeka. Rješavanje problema otpada i čišćenje obala rijeka Sitnica i Drenica (predviđeno u poglavljima 12.2 i 12.8) odmah će povećati atraktivnost opštine za posjetioce.

Integracija: Plan potiče privatna ulaganja u scoske pansione i prateću infrastrukturu (pješačke i biciklističke staze), povezujući historijska mjesta s prirodnim.

Zaštita zemljišta i šuma nije samo ekološko pitanje, već istinska ekonomska strategija koja omogućava čistiji i privlačniji Drenas za zelene investicije.

Zaštita biodiverziteta (posebne mjere)

Ovaj plan predviđa stvaranje ekoloških koridora koji povezuju šumska područja i obnovu riječnog ekosistema rijeke Drenice, sadnjom autohtonog drveća (ah, hrasta) kako bi se spriječilo izumiranje biljnih i životinjskih vrsta.

12.1 2 Zaštita od buke (Tehničke mjere)

Utvrđena je potreba za postavljanjem akustičnih barijera na glavnim cestama i ograničavanjem bučnih industrijskih aktivnosti tokom noćnih sati, kao i povećanjem zaštitnog zelenog pojasa oko fabrika.

13. SWOT ANALIZA (SNAGE, SLABOSTI, PRILIKE I PRIJETNJE)

Za izradu efikasne strategije zaštite sredina za period 2026–2030. korištena je SWOT metoda. Ova analiza pruža jasan pregled internih i eksternih faktora koji utiču na stanje sredina u opštini Glogovac, ističući kritične izazove koji zahtijevaju hitnu intervenciju.

SNAGE	SLABOSTI
1. Strateški geografski položaj: Centralna lokacija i pristup glavnim arterijama (M9)	1. Kritični nivo zagađenja zraka: Redovno prekoračenje normi za PM10 (45 µg/m ³), PM2.5 i SO ₂ zbog stare tehnologije

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

olakšavaju logistiku za upravljanje otpadom i industrijski razvoj.	filtriranja u teškoj industriji i upotrebe uglja za grijanje.
2. Bogato vodnim resursima: Rijeke Sitnica i Drenica nude veliki potencijal za poljoprivredno navodnjavanje i stvaranje ekoloških koridora, ako se pravilno upravljaju.	2. Potpuni nedostatak tretmana otpadnih voda: Kvar postrojenja (ITUZ) uzrokuje ispuštanje zagađene vode direktno u rijeke, uništavajući riječni ekosistem i ugrožavajući podzemne vode.
3. Kvalifikovana radna snaga: Duga industrijska tradicija pruža dobru tehničku osnovu za prelazak na zelene tehnologije i upravljanje ekološkim preduzećima.	3. Neadekvatno upravljanje otpadom: Nedostatak infrastrukture za odvajanje otpada na izvoru i prisustvo 15-18 aktivnih ilegalnih deponija koje zagađuju zemljište i pejzaž opštine.
4. Politička volja za Zelenu agendu: Usklađivanje lokalnih planova s planovima EU (Zelena agenda) pokazuje spremnost opštine da prioritet da zaštiti sredina.	4. Degradacija i fragmentacija zemljišta: Nekontrolisana gradnja na plodnom zemljištu i hemijsko zagađenje usljed prekomjerne upotrebe vještačkih gnojiva bez prethodne agrotehničke analize.
5. Postojanje osnovnih sistema monitoringa: Prisustvo KEPA stanica koje pružaju podatke o kvalitetu zraka, omogućavajući odgovor zasnovan na dokazima.	5. Zastarjela infrastruktura vodosnabdijevanja: Veliki gubici vode u mreži (oko 35-40%) i nedostatak potpune pokrivenosti pitkom vodom u ruralnim područjima.
PRILIKA	prijetnja
1. Apsorpcija međunarodnih sredstava: EU, UNDP i drugi	1. Klimatske promjene i poplave: Povećane ekstremne padavine rizikuju

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

<p>donatorski programi nude grantove za energetska efikasnost , dekarbonizaciju i tretman voda.</p>	<p>poplave područja u blizini rijeka Sitnica i Drenica, uzrokujući veliku ekonomsku štetu.</p>
<p>2. Modernizacija industrije: Upotreba filtera najnovije generacije u industriji mogla bi transformirati Glogovac iz " žarišta " zagađenja u model održivog razvoja.</p>	<p>2. Povećani troškovi javnog zdravstva: Loš kvalitet zraka povećava medicinske troškove za građane i smanjuje produktivnost radne snage zbog hroničnih respiratornih bolesti.</p>
<p>3. Razvoj organske poljoprivrede: Čišćenje tla od hemikalija i certificiranje " Bio " proizvoda otvara mogućnosti za izvoz na evropsko tržište po višim cijenama.</p>	<p>3. Migracija stanovništva i " mozak" Odvod ": Visoko zagađenje sredina i nizak kvalitet života mogu natjerati mlade ljude i profesionalce da se presele u čistije gradove.</p>
<p>4. Obnovljivi izvori energije : Geografski položaj omogućava ulaganja u solarne panele i korištenje industrijske topline (kogeneracija) za centralno grijanje grada.</p>	<p>4. Nepovratni gubitak biodiverziteta : Kontinuirano zagađenje vode i tla rizikuje izumiranje autohtonih vrsta flore i faune, oštećujući lanac ishrane.</p>
<p>5. Ruralni turizam i ekoturizam : Čišćenje ilegalnih deponija i obnova prirode stvaraju uslove za razvoj turizma oko istorijskih spomenika i planinskih područja.</p>	<p>5. Pravne sankcije i novčane kazne: Neispunjavanje standarda koje zahtijevaju EU i MMPHI može dovesti do blokiranja sredstava ili finansijskih sankcija za opštinu.</p>

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

14. AKCIONI PLAN, PRIORITETI I AKTIVNOSTI 2026–2030

Ovaj akcioni plan utvrđuje konkretne korake koje će Opština Glogovac preduzeti kako bi se riješili identifikovani problemi životne sredine. Aktivnosti su rangirane prema hitnosti i izvodljivosti u tri vremenske faze.

14.1 KRATKOROČNI PRIORITETI (2026–2028)

Ova faza se fokusira na neposredne akcije, kampanje podizanja svijesti i infrastrukturna prilagođavanja koja imaju niske troškove, ali veliki društveni uticaj.

Tabela 4. Kratkoročni prioriteti

Ne.	Predložena aktivnost	Rok	Odgovorna institucija
1	Obuka za poljoprivrednike o upotrebi gnojiva i opasnih materijala (zamjena umjetnih gnojiva organskim)	2026. godine	DUMM / Direktorat za poljoprivredu
2	Regulacija ilegalnih deponija, postavljanje znakova zabrane i kazne	2026-2027	Opština Glogovac / Inspektorat
3	Informativna kampanja za domaćinstva o nekorištenju uglja za grijanje	2026-2027	DUMM / DSIPE
4	Izgradnja novih parkinga i uređenje autobuskih stajališta	2026-2027	Direkcija za infrastrukturu
5	Izgradnja biciklističkih staza i promocija javnog prevoza	2026-2028	Direkcija za infrastrukturu
6	Kreiranje online platforme za građane za prijavljivanje zagađenja	2027. godine	Opština Glogovac / DUMM
7	Sadnja drveća i sadnica u degradiranim područjima (škole i nevladine organizacije)	2028. godine	Direktorat za poljoprivredu / NVO

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

8	Termička izolacija javnih zgrada (škole, medicinski centri)	2027-2028	Direktorat za obrazovanje / DSHPE
9	Sanacija 3 područja inertnog otpada	2028. godine	DUMM / DSHPE

14.2 SREDNJOROČNI PRIORITETI (2026–2030)

Ova faza uključuje projekte koji zahtijevaju opsežnije planiranje budžeta, saradnju s donatorima i sistematsko održavanje.

Tabela 5. Srednjoročni prioriteti

Ne.	Predložena aktivnost	Rok	Odgovorna institucija
1	Identifikacija ilegalnih deponija i njihovo periodično čišćenje na cijeloj teritoriji	2026-2030	DSHPE / Inspektorat
2	Održavanje deponije inertnog i građevinskog otpada	2026-2030	Opština / Preduzeće "Pastrimi"
3	Tromjesečno online praćenje zagađenja zraka i površinskih voda	2026-2030	DUMM / AMMK / KRU Priština
4	Održavanje i proširenje fekalne i atmosferske kanalizacije	2026-2030	DSHPE / KRU Priština
5	Ugradnja solarnih panela na javne zgrade	2026-2029	Direktorat javnih službi
6	Čišćenje obala rijeke Drenice i zaustavljanje ilegalnog odlaganja otpada	2027-2029	DSHPE / Inspektorat

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

7	Kreiranje GIS baze podataka za zelene površine i šume	2027-2030	DUMM
8	Kampanja "Cirkularna ekonomija" za odvajanje otpada na izvoru	2027-2030	Direktorat za obrazovanje / NVO
9	Ugradnja 5 filtera za otpadne vode lokalnih preduzeća	2028-2030	Inspektorat / Preduzeća

14.3 DUGOROČNI PRIORITETI (DO 10 GODINA / 2035.)

Dugoročni prioriteti se odnose na radikalnu transformaciju ekološke infrastrukture opštine.

Tabela 6. Dugoročni prioriteti

Ne.	Strateška aktivnost	Cilj
1	ITUZ (Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda)	Puno puštanje u rad postrojenja za tretman 100% gradskih otpadnih voda.
2	Centralni sistem grijanja	Realizacija projekta centralnog grijanja u gradu.
3	Nula ilegalnih deponija	Postizanje 100% pokrivenosti uslugama odvoza otpada i potpuno uklanjanje ilegalnih deponija .
4	Klimatska neutralnost	Smanjenje emisija CO ₂ u skladu sa standardima Evropske unije za zelene gradove.

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

15. PLAN AKTIVNOSTI I AKCIJA APTR 2026-2030

Implementacija Lokalnog plana akcije za zaštitu sredina (LAPŽS) 2026–2030 zahtijeva ozbiljna finansijska ulaganja. Očekivani troškovi pokrivaju kapitalna ulaganja, tehnološku opremu, usluge monitoringa i edukativne kampanje. Izvori finansiranja su diverzificirani kako bi se osigurala održivost plana.

15.1 Pregled troškova za prioritetne projekte (2026–2030)

Tabela 7. Plan aktivnosti i akcija za period 2026-2030 i oni koji su odgovorni za implementaciju .

Ne.	Prioritet zaštite sredina	Predložena aktivnost	Procijenjeni trošak (€)	Izvori finansiranja	Institucija odgovorna za implementaciju	Rok za implementaciju
1	Zračni sektor: Kvalitet zraka i zagađenje od saobraćaja	/ Informisanje domaćinstava o nekorisćenju uglja za grijanje	15.000 €	Općina Glogovac	DUMM, DSHPE, Inspektorat	2026 - 2027
		Povećano zelenilo uz glavne puteve	30.000 eura	Općina Glogovac	DUMM	2026 - 2027
		Izgradnja biciklističkih staza i promocija javnog prevoza	40.000 eura	Općina Glogovac	Direkcija za infrastrukturu	2026 - 2029
		Izgradnja, proširenje i održavanje parkinga	100.000	Općina Glogovac	Direkcija za infrastrukturu, DSHPE	2026 - 2030
		Izgradnja i proširenje autobuskih stajališta	15.000	Općina Glogovac	Direkcija za infrastrukturu, DSHPE	2026 - 2030
2	Tajna voda: Zaštita voda i rijeka	Čišćenje obala rijeke Drenice i zaustavljanje ilegalnog odlaganja otpada	30.000	Općina Glogovac	Direkcija za javne usluge, Inspektorat	2027 - 2030
		Instaliranje 5 jednostavnih filtera za otpadne vode lokalnih preduzeća	10.000	Općina Glogovac	OPŠTINSKI inspektorat / Preduzeća	2028. godine
		Tromjesečna kontrola i izvještavanje o zagađenju površinskih voda	5.000	Općina Glogovac	DUMM	2026 - 2030
		Održavanje fekalne i atmosferske kanalizacije	90.000	Općina Glogovac	DSHPE, KRU "Priština "	2026 - 2029
3	Sektor otpada: Upravljanje otpadom	Identifikacija ilegalnih deponija i njihovo periodično čišćenje	45.000	Općina Glogovac	Direkcija za javne usluge, Inspektorat	2026 - 2029
		Kampanja za podizanje svijesti "Reciklirajte za čist Drenas" sa školama ili preduzećima	10.000	Općina Glogovac	Direktorat za obrazovanje / Lokalna nevladina organizacija	2026 - 2030
		Održavanje deponija inertnog/građevinskog otpada	60.000	Općina Glogovac	Opština Glogovac /	2026 - 2029

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

					Preduzeće "Pastrimi".	
		Postavljanje znakova o zabrani bacanja smeća u ruralnim područjima	3.000	Općina Glogovac	DFS	2026 - 2029
4	Zemljište i šume:	Identifikacija i rehabilitacija 3 područja inertnog otpada	4.500	Općina Glogovac	DFS ima	2026-2029
		Regulisanje ilegalnih deponija i postavljanje znakova zabrane	3.000	Općina Glogovac	DFS ima	2026 - 2029
	Upravljanje zemljištem i kontaminiranim područjima / Zaštita biodiverziteta i šuma	Kampanja protiv odlaganja građevinskog otpada u selima	5.000	Općina Glogovac	Direkcija za inspeksijske poslove / DSHPE	2026 - 2029
		Sadnja drveća i sadnica na degradiranim područjima	25.000	Općina Glogovac	DUMM	2027. godine
		Kreiranje GIS baze podataka za zasađeno drveće i zelene površine	5.000	Općina Glogovac	DUMM	2026 - 2029
		Postavljanje informativnih tabli o lokalnoj flori i fauni	15.000	Općina Glogovac	DUMM	2028. godine
5	Buka i obrazovanje:	"Zajedno za zeleni Drenas " s javnim čišćenjem i aktivnostima u školama	3.000	Općina Glogovac	Direktorat za obrazovanje / NVO	2027-2030
	Obrazovanje i učešće zajednice	Obuka za mlade o upravljanju okolišem i volontiranju	5.000	Opština Glogovac / Donatori	Direktorat za kulturu i mlade	2026 - 2027
		Kreiranje online platforme za prijavljivanje zagađenja od strane građana i postavljanje linka na općinsku web stranicu	10.000	Općina Glogovac	Opština Glogovac / DUMM	2026. godine
6	Sektor klimatskih promjena: Energetska efikasnost i obnovljivi izvori energije	Termička izolacija javnih zgrada (škole, opštine, medicinski centri itd.).	150.000	FKEE / Opština Glogovac	Direktorat za obrazovanje, DSHPE, Donatori	2027 - 2030
		Ugradnja solarnih panela na javne zgrade	10.000	Donatori / Opština Glogovac	Direkcija za javne usluge , Donatori	2027. godine
		Obuka za uštedu energije za građane i preduzeća	10.000	Općina Glogovac	DSHPE / MDA	2029. godine

Strategija finansiranja

Finansiranje LAPŽS-a će se zasnivati na četiri glavna stuba:

1. **OPŠTINSKI budžet:** Raspodjela sredstava iz kategorije kapitalnih investicija i subvencija za projekte sa uticajem na okolinu (npr. energetska efikasnost, organska poljoprivreda) .
2. **grantovi :** Podnošenje zahtjeva za sredstva Ministarstvu zaštite sredina, prostornog planiranja i infrastrukture (MMPHI) i Ministarstvu poljoprivrede.

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

3. **Međunarodni donatori:** Partnerstvo s EU, UNDP-om i drugim organizacijama koje podržavaju Zelenu agendu.
4. **Javno-privatno partnerstvo (JPP):** Podsticanje lokalne industrije (posebno Feronikla i kamenoloma) da ulaže u opremu koja smanjuje zagađenje na izvoru.

Ova procjena troškova pokazuje da, uz efikasno upravljanje resursima, opština Glogovac može postići svoje ekološke ciljeve u narednih pet godina.

16. PRAĆENJE I IZVJEŠTAVANJE

Redovno praćenje i izvještavanje ključni su elementi za osiguranje efikasne i transparentne provedbe Lokalnog plana djelovanja za okoliš (LAPŽS) 2026–2030. Ovo poglavlje utvrđuje mehanizme kontrole, pokazatelje učinka i godišnje procedure izvještavanja.

16.1 Svrha monitoringa

Proces praćenja ima za cilj postizanje sljedećih ciljeva:

- Procjena nivoa implementacije projekata predviđenih akcionim planom;
- Identifikacija izazova, tehničkih prepreka ili finansijskih nedostataka u realnom vremenu;
- Donošenje odluka na osnovu mjerljivih podataka o okolišu;
- Kontinuirano informiranje građana i centralnih institucija o stanju sredina.

16.2 Mehanizmi praćenja

Opština Glogovac će koristiti strukturirani sistem kontrole:

1. **Tromjesečno izvještavanje:** Svaka nadležna opštinska direkcija (DUMM, DSHPE, Poljoprivreda) će podnijeti kratke izvještaje o napretku svojih aktivnosti Komisiji za LAPŽS.
2. **Prikupljanje tehničkih podataka:** Verifikacija napretka će se vršiti putem senzora za vazduh (AMPK), laboratorijskih analiza vode Sitnice i Drenice, kao i evidencije operatera otpada.
3. **GIS za okoliš:** Korištenje GIS sistema za praćenje pošumljenih područja i eliminaciju ilegalnih deponija .

Pokazatelji učinka (KPI)

Uspjeh plana će se mjeriti kroz ove ključne pokazatelje:

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

- **Zrak:** % smanjenja koncentracija PM10, PM2.5 i SO₂ u urbanim područjima.
- **Voda:** % povećanja otpadnih voda prečišćenih prije ispuštanja u rijeke.
- **Otpad:** Broj uklonjenih ilegalnih deponija i postotak povećanja recikliranja.
- **Zemljište:** Broj poljoprivrednika obučenih da izbjegavaju upotrebu umjetnih gnojiva i predu na organsku gnojidbu.
- **Biodiverzitet :** Površina (u hektarima) pošumljenih područja i novih zelenih površina u gradu.

16.4 Proces izvještavanja

- **Godišnji izvještaj o napretku:** Komisija za LAPŽS, u saradnji sa stručnjakom za zaštitu sredina, pripremit će detaljan godišnji izvještaj. Ovaj izvještaj će sadržavati analizu finansijskih rashoda i postignutih rezultata u oblasti zaštite sredina.
- **Transparentnost:** Godišnji izvještaj će odobriti Skupština opštine i bit će objavljen na službenoj web stranici opštine radi pristupa javnosti i nevladinim organizacijama.
- **Izvještavanje Ministarstvu:** U skladu sa članom 24. Zakona o zaštiti životne sredine, opština Glogovac će Ministarstvu (MMPHI) slati godišnji izvještaj kako bi se demonstrirala usklađenost sa nacionalnim strategijama.

16.5 Uloga Komisije i Stručnjaka

Komisija nadgleda sprovođenje cijelog plana i koordinira rad između direkcija. Stručnjak za zaštitu sredina zadužen je za naučno tumačenje podataka monitoringa i predlaganje korektivnih mjera ako se ciljevi ne postignu u skladu sa rokovima utvrđenim u Poglavlju 14.

17. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Lokalni akcioni plan za zaštitu sredina (LAPŽS) 2026–2030 za opštinu Glogovac je sveobuhvatan dokument koji pruža jasan put ka poboljšanju stanja sredina. Na osnovu DPSIR analize i javnih konsultacija, plan se bavi najakutnijim problemima kroz konkretne i mjerljive akcije.

17.1 Glavni zaključci

1. **Stanje životne sredine:** Opština Glogovac suočava se sa značajnim izazovima koji proizilaze iz industrijske aktivnosti (zagađenje vazduha i zemljišta) i brze urbanizacije (nedostatak tretmana otpadnih voda i ilegalne deponije).
2. **Tačnost podataka:** Korištenje najnovijih podataka iz popisa stanovništva iz 2024. (48.079 stanovnika) omogućilo je realnije planiranje usluga i investicija u oblasti zaštite sredina.
3. **Ciljani prioriteti:** Kvalitet zraka (PM10, SO₂) i upravljanje vodama ostaju glavni prioriteti, a slijedi ih prelazak na cirkularnu ekonomiju u upravljanju otpadom.
4. **Građansko učešće:** Javna debata održana 14.11.2025. dokazala je da građani nisu zabrinuti samo zbog industrije, već i zbog kvaliteta tla i rizika od umjetnih gnojiva u poljoprivredi, što su zahtjevi koji su u potpunosti integrirani u ovaj plan.
5. **Održivost:** Akcioni plan je usklađen s Nacionalnom strategijom za otpad 2024–2035 i najnovijim izvještajima Agencije za zaštitu sredina, osiguravajući usklađenost s politikama na centralnom nivou.

17.2 Preporuke za implementaciju

Da bi se osigurao uspjeh ovog strateškog dokumenta, preporučuju se sljedeći koraci:

1. **Jačanje institucionalnih kapaciteta:** Općinske direkcije trebaju obučiti svoje osoblje o praćenju integriranih okolišnih dozvola i korištenju GIS sistema za upravljanje zelenim površinama.
2. **Modernizacija monitoringa:** Instalacija automatskih online stanica za kvalitet zraka i vode trebala bi biti završena u prve dvije godine, kako bi javnost imala pouzdane podatke.
3. **Tranzicija u poljoprivredi:** Preporučuje se hitna provedba obuke za poljoprivrednike o "Dobroj poljoprivredi", s fokusom na zamjenu umjetnih kemijskih gnojiva organskim, kako bi se zaštitila plodnost tla i podzemne vode.
4. **Diverzifikacija finansiranja:** Općina bi trebala biti proaktivna u prijavljivanju za ekološke grantove od Evropske unije i međunarodnih donatora, a ne oslanjati se isključivo na OPŠTINSKI budžet.

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

5. **Provođenje zakona i kazne:** OPŠTINSKI inspektorat trebao bi povećati svoje prisustvo na terenu kako bi spriječio stvaranje novih ilegalnih deponija i kontrolirao emisije iz lokalnih kamenoloma i radionica.
6. **Periodični pregled:** S obzirom na dinamično okruženje, ovaj plan treba proći kroz procjenu učinkovitosti svake dvije godine, kako bi se izvršile potrebne tehničke prilagodbe.

Implementacija ovih preporuka će transformirati opštinu Glogovac u model održivosti, osiguravajući okruženje u kojem teška industrija i priroda koegzistiraju u ravnoteži za dobrobit zdravlja svih građana.

PRILOG 1: REŠAVANJE KOMENTARA MINISTARSTVA

Ne.	Nalaz/Komentar Ministarstva	Poduzeta radnja	Opis poboljšanja	Poglavlje, podpoglavlje
1	Struktura dokumenta nije jasna i ne postoji logična podjela poglavlja.	Adresirano	Dokument je restrukturiran u jasna poglavlja (metodologija, zainteresovane strane, analiza, akcioni plan) i dodan je indeks tabela i slika.	Cijeli dokument
2	Ne postoji jasan opis korištene metodologije.	Adresirano	Dodano je poglavlje o metodologiji, uključujući DPSIR model i izvore podataka.	Poglavlje 9
3	Javne konsultacije nisu bile dovoljno uključene	Adresirano	Opisane su radionice, javna debata i integracija komentara zainteresovanih strana.	Poglavlja 9.4 i 10
4	Nedostaje jasna definicija aktera i odgovornosti.	Adresirano	Dodato je posebno poglavlje sa spiskom aktera i ulogama institucija.	Poglavlje 11
5	Akcioni plan nije dovoljno konkretan.	Adresirano	Navedene su aktivnosti, odgovorne institucije i vremenski okviri (kratkoročni, srednjoročni i dugoročni).	Poglavlje 14
6	Nedostaju indikatori za praćenje i evaluaciju.	Adresirano	Uključeni su ključni pokazatelji učinka (KPI), metode verifikacije i učestalost izvještavanja .	Poglavlje 16.3
7	Veza sa nacionalnim strateškim dokumentima nije jasna.	Adresirano	Dodata je detaljna analiza usklađenosti s nacionalnim strateškim dokumentima, uključujući direktnu vezu između ciljeva i mjera LAPŽS-a s prioritetima LAPŽS-a i sektorskih strategija, predstavljenih kroz tabelu usklađenosti.	Poglavlje 6.1

LOKALNI AKCIONI PLAN ZA ŽIVOTNU SREDINU 2026 – 2030

8	Nedostatak analize troškova i izvora finansiranja	Adresirano	poglavlje o troškovima i izvorima finansiranja prioritetnih projekata.	Poglavlje 15
9	Nedostatak uključivanja analize ekoloških problema	Adresirano	Problemi su identifikovani i analizirani putem DPSIR modela i zvaničnih podataka.	Poglavlje 12
10	Tehničke i jezičke greške u dokumentu	Adresirano	Pravopisne greške, greške u formatiranju i ponavljanja u tekstu su ispravljene.	Cijeli dokument

PRILOG 2: Dokazi iz javne rasprave

Na stranicama 44 i 46 integrirani su tehnički zahtjevi građana s javne rasprave od 14.11.2025. godine, u vezi s detaljnim opisom rizika od umjetnih gnojiva i opasnih materijala u poljoprivredi.

U ovom dodatku također imamo dokaze o javnoj debati.

Ovaj plan stupa na snagu 30 (trideset) dana od dana registracije i ocjene zakonitosti od strane MALS-a, kao i 7 dana od objavljivanja na službenoj web stranici Opštine.

 Predsjedavajuća Skupštine Opštine
 Bujna Bujupi

Odluka se dostavlja:

- Kancelariji Predsednika;
- Nadležnoj Direkciji;
- Kancelariji Skupštine;
- Arhivu

REPubliKA E KOSOVËS			
KOMUNA GLLOGOC			
GLLOGOC MUNICIPALITY			
PRANUAR	05/12/2025		
Nj. Org.	Numër	Shtojca	Vlera
	08-052/01-51786		

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Komuna e Drenasit
Drejtoria për Urbanizëm dhe Mbrojtje të Mjedisit

Shqyrtimi Publik

Plani Lokal i Veprimit në Mjedis i Komunës së Gllogocit 2025-2029

Datë: 21.11.2025

Me këtë Raport definohen prioritetet e Komunës dhe masat e nevojshme që duhet ndërmarrë në vazhdimësi për përmisimin e situates në lidhje me mbrojtjen e mjedisit.

Përgaditja e raportit u bazua në Ligjin Nr.03/L-040 për Vetëqeverisje Lokale, Statutit të Komunës së Drenasit (Gllogocit), 01Nr.110-6904 dhe Nenit 19 të Udhëzimit Administrativ (MAPL) Nr.04/2023 për Administratë të Hapur në Komunë.

Ky dokument ka qenë në konsultim publik nga data 30.10.2025 deri me datën 20.11.2025, ndërsa konsultimi publik me qytetarë është mbajtur me datë 14.11.2025 në Sallën e Kuvendit të Komunës duke filluar nga ora 11:00.

Mbledhja u shpall e hapur nga z. Bekim Dobra, i cili prezantoi rendin e ditës dhe punën e ekipit punues. Ai theksoi se njoftimi publik për dokumentet është bërë me kohë dhe se të gjithë palët e interesuara kanë pasur mundësi të paraqesin komentet dhe sugjerimet e tyre. U rikujtua se sugjerimet shitesë mund të dorëzohen deri më datë 20.11.2025, përfshirë edhe përmes emailit zyrtar të komunës.

Më tutje me fjalë rasti:

Drejtori i Drejtorisë, z. Petrit Gashi, falënderoj ekipin komunal dhe kompaninë kontraktuese për angazhimin dhe punën e bërë në draftimin e këtyre dy dokumenteve me rëndësi të madhe për komunën e Drenasit, në aspektin e mbrojtjes së mjedisit dhe zhvillimi të qëndrueshëm.

Z.Ibush Luzha ka prezantuar Planin Lokal të Veprimit në Mjedis,gjatë prezentimit pati diskutime,pyetje dhe komente nga pjesëmarrësit:

Plani Lokal i Veprimit në Mjedis 2025-2029 objektivë kryesore ka të:

- Identifikojë problemet kryesore mjedisore në territorin e komunës;
- Përcaktohen perioritetet për zgjidhjen e këtyre problemeve;
- Hartojë veprime konkrete dhe projekt-propozime për implementimin afatshkurtër,afatmesëm dhe afatgjatë;
- Promovojë zhvillim të qëndrueshëm lokal dhe përmirësim të cilësisë së jetës së qytetarëve.

Komente nga pjesëmarrësit:

Z.Faik Hoti kërkoj që në plan të elaborohet në mënyrë më të detajuar materiet e rrezikshme dhe plehu artificial.

Të gjitha kërkesat e tij, janë marr parasyshe si me vend.

LISTA ME PJESMARRËSIT:

Lista e Pjesëmarrësve për Konsultim Publik për planet - PLVM dhe PLSCA I mbajtur me datë 14.11.2025		
Emri	Mbiemri	Nënshkrimi
SURENOIJE	THAAI	<i>[Signature]</i>
S KASBAH	DOBRA	<i>[Signature]</i>
ARREANTE	PANIA	<i>[Signature]</i>
Min Merusa	Merusha	<i>[Signature]</i>
PETKIT	GASHI	<i>[Signature]</i>
RESHAT	BARAZU	<i>[Signature]</i>
Aurela	Shiti	<i>[Signature]</i>
Djellë	Sylke	<i>[Signature]</i>
Arblinda	Morleni	<i>[Signature]</i>
Antigona	Bucalli	<i>[Signature]</i>
RAMIRI Hasi		<i>[Signature]</i>
REMI	BALECI	<i>[Signature]</i>
Vivica	Balci	<i>[Signature]</i>
Manigomu	Gllanena	<i>[Signature]</i>
Arbenida	Berisha	<i>[Signature]</i>
GRANI	ELSHAMI	<i>[Signature]</i>
Hesime	Gashi	<i>[Signature]</i>
Edone	Vuhari	<i>[Signature]</i>
Arben	Hasei	<i>[Signature]</i>
AFRIM	PROKSHI	<i>[Signature]</i>
AVDI	MZIU	<i>[Signature]</i>
RAMIZ	HALLAZI	<i>[Signature]</i>

FOTO NGA NGA MBAJTJA E DEBATIT PUBLIK ME QYTETARË

REPUBLIKA E KOSOVËS KOMUNA GLLOGOC GLLOGOC MUNICIPALITY			
PRANUAR	05/12		20 25
Nj. Org.	Numër	Shtojca	Vlera
	08-052/01-51786		

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Komuna e Drenasit
Drejtoria për Urbanizëm dhe Mbrojtje të Mjedisit

Datë/a:	21.11.2025
Për:	Zyrën e Informimit
CC:	Në dosje dhe arkivit
Nga:	Drejtoria për Urbanizëm dhe Mbrojtje të Mjedisit
Tema:	Procesverbal nga Shqyrtimi Publik i Draft-Planin Lokal të Veprimit në Mjedis dhe Planin Lokal për Strategjinë e Cilësisë së Ajrit

PROCESVERBALI

Takimi publik për Draft-Planin Lokal të Veprimit në Mjedis (PLVM) dhe Planin Lokal për Strategjinë e Cilësisë së Ajrit (PLSCA) 2025–2029 u mbajt më datë 14.11.2025 në sallën e Kuvendit Komunal, duke filluar nga ora 11:00 deri në 12:00.

Mbledhja u shpall e hapur nga z. Bekim Dobra, i cili prezantoi rendin e ditës dhe punën e ekipit punues. Ai theksoi se njoftimi publik për dokumentet është bërë me kohë dhe se të gjithë palët e interesuara kanë pasur mundësi të paraqesin komentet dhe sugjerimet e tyre.

U rikujtua se sugjerimet shtesë mund të dorëzohen deri më datë 20.11.2025, përfshirë edhe përmes emailit zyrtar të komunës.

Më tutje me fjalë rasti:

Drejtori i Drejtorisë, z. Petrit Gashi, falënderoj ekipin komunal dhe kompaninë kontraktuese për angazhimin dhe punën e bërë në draftimin e këtyre dy dokumenteve me rëndësi të madhe për komunën e Drenasit, në aspektin e mbrojtjes së mjedisit dhe zhvillimi të qëndrueshëm.

Më pas, përfaqësuesi i kompanisë kontraktuese, z. Ibush Luzha, prezantoi të dy planet. Gjatë prezentimit pati diskutime, pyetje dhe komente nga pjesëmarrësit.

Plani Lokal i Veprimit në Mjedis 2025-2029 objektivë kryesore ka të:

- Identifikojë problemet kryesore mjedisore në territorin e komunës;
- Përcaktohen prioritetet për zgjidhjen e këtyre problemeve;
- Hartojë veprime konkrete dhe projekt-propozime për implementim afatshkurtër, afatmesëm dhe afatgjatë;
- Promovojë zhvillim të qëndrueshëm lokal dhe përmirësim të cilësisë së jetës së qytetarëve.

Plani Lokal për Strategji të Cilësisë së Ajrit 2025-2029 përcaktohen objektivat kryesorë të:

- Ulja e ndotjes industrial;
- Zhvillimi i transportit të qëndrueshëm;
- Përmirësimi i sistemit të ngrohjes;
- Përmirësimi i menaxhimit të mbeturinave;
- Krijimi i sistemit të monitorimit dhe transparencës.

Komente nga pjesëmarrësit:

- Z. Faik Hoti kërkoi që në plan të elaborohen në mënyrë më të detajuar materiet e rrezikshme dhe plehu artificial.

Platformat ku është publikuar njoftimi për konsultim publik:

Webfaqja zyrtare e Komunës së Drenasit:

<https://gllogoc.rks-gov.net/wp-content/uploads/2025/10/Njoftimi-per-konsultim-publik-per-Draft-Planin-Lokal-te-Strategjise-se-Cilesise-se-Ajrit-dhe-Plani-Lokal-i-Veprmit-ne-Mjedis-2025-2029.pdf>

[Final.pdf](#)

Plani Lokal për Strategji të Cilësisë së Ajrit 2025-2029: Webfaqja zyrtare e Komunës së Drenasit

<https://gllogoc.rks-gov.net/wp-content/uploads/2025/10/PLSCA-Golden-Drafti-Final.pdf>

Rrjeti social Facebook i Komunës së Drenasit: <https://www.facebook.com/komunadrenas>

Dokumentet e bashkëngjitura:

Njoftimi për organizimin e dëgjimit publik

Lista e pjesëmarrësve

Raporti është përgatitur nga:

Shkendije Thaqi

Zyrtar për Mbrojtje të Mjedisit.

